

**UCHWAŁA NR XXXI/6/2022
RADY POWIATU KOŚCIERSKIEGO**

z dnia 19 stycznia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego
Rynku Pracy na lata 2022 – 2026.**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 17 i art.12 pkt 9c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920 ze zm.) w związku z art.9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1100 ze zm.)

**Rada Powiatu
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2022 – 2026, określający między innymi cele i kierunki działań w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu kościerskiego, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kościerskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marcin Modrzejewski

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 17 oraz art. 12 pkt 9c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920 ze zm.) wykonywanie zadań o charakterze ponadgminnym m.in. w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, w tym uchwalenie powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy należy do wyłącznej kompetencji Rady Powiatu. Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1100 ze zm.) należy m.in. opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Prace nad Programem były prowadzone w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie równolegle do opracowywanej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 – 2026.

Program obejmuje 2 części.

Część I – diagnostyczna składa się z 3 rozdziałów:

- 1) opisu sytuacji społeczno – gospodarczej powiatu kościerskiego (położenie i powierzchnia, uwarunkowania demograficzne, uwarunkowania edukacyjne, uwarunkowania gospodarcze),
- 2) z analizy zasobów pracy (pracujący, bezrobotni),
- 3) z opisu działań podejmowanych w celu wsparcia bezrobotnych pracodawców (usługi rynku pracy, programy i instrumenty rynku pracy, zatrudnienie cudzoziemców, instrumenty wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej COVID-19).

Część II – zasadnicza (programowa) składa się z 4 rozdziałów:

- 1) z analizy SWOT lokalnego rynku pracy i wyzwań stojących przed rynkiem pracy,
- 2) z określenia celów i kierunków działań w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 3) z określenia źródeł finansowania Programu,
- 4) z określenia monitoringu realizacji Programu.

W trakcie prac nad Programem przedstawiono i omówiono projekt Programu na Posiedzeniu Powiatowej Rady Rynku Pracy w dniu 9 grudnia 2021 r.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie niniejszej uchwały uznaje się za uzasadnione.

**Powiatowy Urząd Pracy
w Kościerzynie**

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU
I AKTYWIZACJI
LOKALNEGO RYNKU PRACY
NA LATA 2022 – 2026**

Kościerzyna, grudzień 2021 r.

Spis treści

Część I – Diagnoza	3
1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu kościerskiego	3
1.1. Położenie i powierzchnia	3
1.2. Uwarunkowania demograficzne	4
1.3. Uwarunkowania edukacyjne	7
1.4. Uwarunkowania gospodarcze	11
2. Analiza zasobów pracy	14
2.1. Pracujący	14
2.2. Bezrobotni: stan, dynamika, struktura	16
3. Działania podejmowane w celu wsparcia bezrobotnych i pracodawców	24
3.1. Usługi rynku pracy	24
3.2. Programy i instrumenty rynku pracy	28
3.3. Zatrudnienie cudzoziemców	31
3.4. Instrumenty wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej COVID-19	33
Część II Program	35
4. Analiza SWOT lokalnego rynku pracy, wyzwania stojące przed rynkiem pracy	35
5. Cele i kierunki działań w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy	37
6. Źródła finansowania	42
7. Monitoring realizacji Programu	43

Część I – Diagnoza

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu kościerskiego

Poniższa analiza została opracowana w celu identyfikacji i omówienia najistotniejszych tendencji społeczno-gospodarczych zachodzących w powiecie kościerskim i koncentruje się na zagadnieniach dotyczących informacji o położeniu i powierzchni powiatu, uwarunkowaniach demograficznych, edukacyjnych i gospodarczych.

1.1. Położenie i powierzchnia

Powiat kościerski jest jednym z 16 powiatów ziemskich województwa pomorskiego. Położony jest na Pojezierzu Kaszubskim, które terytorialnie zajmuje środkowo-południową część województwa pomorskiego. Powierzchnia powiatu wynosi 1.165,85 km², co stanowi 6,4% całej powierzchni województwa. Pod względem wielkości powiat kościerski zajmuje 8 miejsce w województwie pomorskim. Od strony południowej graniczy z powiatem chojnickim, od strony południowo-wschodniej z powiatem starogardzkim, od wschodniej z gdańskim, od północnej z powiatem kartuskim, a od strony zachodniej z powiatem bytowskim. Administracyjnie powiat kościerski obejmuje Gminę Miejską Kościerzyna i gminy wiejskie: Dziemiany, Karsin, Kościerzyna, Liniewo, Lipusz, Nowa Karczma i Stara Kiszewa.

Rysunek 1. Gminy powiatu kościerskiego

Źródło: www.powiatkoscierski.pl

Na terenie powiatu mieszka niespełna 73 tysiące mieszkańców (3,1% ogółu mieszkańców województwa pomorskiego, co daje 11 miejsce w województwie pomorskim pod względem ludności), z czego 23.698, czyli 32,5%, w sześćsetletnim mieście Kościerzyna, które jest siedzibą władz miasta i powiatu oraz jego centrum społecznym, gospodarczym, kulturalnym i administracyjnym. Spośród 7 gmin wiejskich tworzących powiat, największą pod względem powierzchni i liczby mieszkańców jest gmina Kościerzyna, natomiast najmniejszą gmina Lipusz. Większość ludności powiatu etnicznie stanowią osoby wiążące swoje korzenie z tutejszą ziemią i tradycją kaszubską.

Pod względem przyrodniczym i krajobrazowym powiat kościerski należy do jednych z najbardziej atrakcyjnych miejsc w Polsce. Bez wątplenia można stwierdzić, że jego bogactwem jest krajobraz. Urozmaicona rzeźba terenu, sieć jezior rynnowych otoczonych lasami, czyste rzeki i bogactwo gatunków roślin i zwierząt powodują, że powiat kościerski można zaliczyć do wyjątkowych miejsc w Polsce. Nie bez powodu tereny te są nazywane Szwajcarią Kaszubską. Lasy w powiecie kościerskim zajmują 44% jego powierzchni, zaś wody blisko 5% powierzchni powiatu kościerskiego. Powierzchnia powiatu objęta jest różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu. W celu ochrony walorów przyrodniczych naszego regionu, na terenie powiatu utworzono pięć rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 46,1ha. Kolejnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu na terenie powiatu kościerskiego są zespoły przyrodniczo - krajobrazowe o łącznej powierzchni 72 ha. Nie bez znaczenia dla potencjalnych turystów są także pomniki przyrody, których na terenie powiatu jest aż 74.

1.2. Uwarunkowania demograficzne

Jednym z czynników, który w istotny sposób oddziałuje na lokalny rynek pracy jest struktura ludności zamieszkującej na terenie powiatu. Powiat kościerski należy do powiatów o rosnącej liczbie ludności. Na koniec grudnia 2016 r. liczba ludności wynosiła 71.771, w 2017 r. – 72.311, w 2018 r. – 72.528, w 2019 r. – 72.688, a w 2020 r. – 72.923. Według stanu na dzień 30.06.2021 r. ludność powiatu kościerskiego wynosiła 72.951, co stanowi 3,1% ogółu mieszkańców województwa pomorskiego. Na przestrzeni lat 2016 -2020 oraz w I półroczu 2021 r. liczba mieszkańców powiatu wzrosła o 1.180 osób, a większy wzrost dotyczył kobiet (o 624) niż mężczyzn (o 556). Powiat kościerski charakteryzuje się stosunkowo niską gęstością zaludnienia – 63 osoby/km² (wg stanu na 31.12.2020 r.). Średnia wojewódzka jest dwukrotnie wyższa i wynosi 128 osób/km². Najwyższą gęstością zaludnienia charakteryzuje się gmina Miejska Kościerzyna – 1.499 osób/km², a najmniejszą Stara Kiszewa – 32 osoby/km².

Najbardziej zaludnioną gminą w powiecie jest Gmina Miejska Kościerzyna, w której wg stanu na dzień 30.06.2021 r. mieszkało 23.698 osób. W następnej pod względem liczby mieszkańców – Gminie Kościerzyna mieszkało 16.269 osób, w Gminie Nowa Karczma 7.087 osób, w Gminie Stara Kiszewa 6.831 osób, w Gminie Karsin 6.253 osoby, w Gminie Dziemiany 4.429 osób, w Gminie Liniewo 4.609 osób. Najmniej ludności w powiecie liczyła Gmina Lipusz - 3.775 osób. Struktura płci mieszkańców powiatu kościerskiego jest bardzo zbliżona, ale w poszczególnych gminach zróżnicowana. W ogólnej liczbie ludności powiatu wynoszącej 72.951 osób (stan na 30.06.2021 r.) 36.452 osoby stanowili mężczyźni, a 36.499 osób kobiety. Największą nadwyżkę kobiet nad mężczyznami odnotowano w gminie miejskiej Kościerzyna (51,6%), zaś największy niedobór kobiet w stosunku do liczby mężczyzn zaobserwowano w gminie Lipusz (48,3%) oraz Stara Kiszewa (47,8%).

Tabela 1. Liczba ludności i struktura płci powiatu w podziale na gminy wg stanu na dzień 30.06.2021 r.

Gmina	Ogółem			Udział % kobiet
	razem	kobiety	mężczyźni	
Powiat kościerski	72 951	36 499	36 452	50,0
Gmina Miejska Kościerzyna	23 698	12 226	11 472	51,6
Gminy wiejskie w tym gmina:	49 253	24 273	24 980	49,3
Dziemiany	4 429	2 225	2 204	50,2
Karsin	6 253	3 107	3 146	49,7
Kościerzyna	16 269	8 060	8 209	49,5
Liniewo	4 609	2 289	2 320	49,7
Lipusz	3 775	1 823	1 952	48,3
Nowa Karczma	7 087	3 503	3 584	49,4
Stara Kiszewa	6 831	3 266	3 565	47,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W niewielkim stopniu na liczbę ludności powiatu kościerskiego wpływają migracje ludności. W analizowanym okresie zarówno saldo migracji ludności wewnętrznych na pobyt stały, jak i saldo migracji zagranicznych utrzymywało się na zmiennym poziomie. W latach 2016 – 2020 zbiorczo saldo migracji było ujemne. Łącznie na migracje wewnętrzne oraz zagraniczne wyemigrowały z powiatu 4.032 osoby, a napłynęły 3.864 osoby (-168 osób). W I półroczu 2021 r. odnotowano dodatnie saldo migracji wewnętrznych (27 osób), natomiast ujemne wśród migracji zagranicznych na pobyt stały (-7 osób).

Tabela 2. Migracja wewnętrzna i zagraniczna na pobyt stały w powiecie kościerskim w latach 2016-2020 oraz w okresie I półrocza 2021 r.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	I półrocze 2021 r.
Migracje wewnętrzne na pobyt stały						
napływ	694	850	828	725	690	368
odpływ	802	758	836	808	695	341
saldo	-108	92	-8	-83	-5	27
Migracje zagraniczne na pobyt stały						
imigracja	6	12	18	20	21	0
emigracja	42	34	23	23	11	7
saldo	-36	-22	-5	-3	10	-7
Ogółem saldo:	-144	70	-13	-86	5	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Oprócz ogólnego wzrostu liczby mieszkańców powiatu kościerskiego, niezwykle istotny jest również poziom liczby urodzeń, który na przestrzeni badanych lat (2016 – 2020) spadł o 109 urodzeń. Biorąc jednak pod uwagę przyrost naturalny, czyli różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów można zauważyć, iż wskaźnik dla powiatu kościerskiego był dodatni. Najwyższą wartość przyrostu naturalnego zauważono w roku 2017 (361 osób), jednak od tego momentu wartość ta spada, aż do poziomu 79 osób w roku 2020. Rokrocznie w powiecie rodziło się więcej mężczyzn niż kobiet, mężczyzn częściej dotyczyły też zgony.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności powiatu kościerskiego

Wyszczególnienie	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	I półrocze 2021 r.
Urodzenia żywe							
Ogółem	Osoba	948	937	898	933	839	426
Mężczyźni		481	478	487	514	444	x
Kobiety		467	459	411	419	395	x
Zgony ogółem							
Ogółem	Osoba	597	576	631	661	760	418
Mężczyźni		338	312	344	365	431	x
Kobiety		259	264	287	296	329	x
Przyrost naturalny							
Ogółem	Osoba	351	361	267	272	79	8
Mężczyźni		143	166	143	149	13	x
Kobiety		208	195	124	123	66	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Powiat kościerski na tle województwa pomorskiego i kraju charakteryzuje się stosunkowo wysokim udziałem w ogólnej liczbie ludności osób w wieku przedprodukcyjnym i stosunkowo niskim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. Na koniec grudnia 2020 r. mieszkańcy w wieku do 17 lat stanowili 22,2% w powiecie, 19,8% w województwie i 18,2% w kraju, a mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym 18,0% w powiecie, 20,9% w województwie i 22,3% w kraju. W odniesieniu do wskaźników regionalnych i krajowych należy stwierdzić, że społeczność powiatu jest relatywnie młoda, jednakże struktura wykazuje zwiększający się udział ludności w wieku poprodukcyjnym przy malejącej liczbie mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, co zgodne jest z ogólnokrajową tendencją starzenia się społeczeństwa.

Dokonana przez GUS prognoza liczby ludności na rok 2030 zakłada zwiększanie się liczby mieszkańców powiatu kościerskiego. Przewiduje ona wzrost liczby ludności powiatu od 2010 r. do 2030 r. o 3.130 osób. Wyniki prognozy wskazują także zmiany w strukturze ludności ze względu na wiek ekonomiczny. W okresie objętym analizą systematycznie spada odsetek ludzi młodych. Mieszkańcy w wieku do 17 lat, a więc osoby w wieku przedprodukcyjnym, w roku 2010 stanowili 23,7% ogółu mieszkańców, natomiast przewiduje się, iż w roku 2030 ich udział spadnie o 3 punkty procentowe (do 20,7%). Zmniejszy się również odsetek osób w wieku produkcyjnym, o blisko 6 punktów procentowych (z 63,2% ogółu mieszkańców w roku 2010 do 57,7% w roku 2030). W znacznie bardziej dynamiczny sposób zakłada się wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym – o ponad 8 punktów procentowych (z 13,1% ogółu mieszkańców w roku 2010 do 21,6% w roku 2030). Prognoza przewiduje, iż w 2030 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, co wyraźnie wskazuje na tendencję starzenia się społeczeństwa. Fakt ten potwierdza również zwiększająca się liczba osób będących w wieku produkcyjnym niemobilnym i malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym mobilnym. Na proces starzenia się społeczeństwa ma wpływ głównie przedłużające się trwanie życia. Ludność w wieku podeszłym, dzięki postępowi cywilizacyjnemu oraz rozwojowi medycyny żyje dłużej, co przekłada się na zwiększanie się odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak zauważyć, że negatywne tendencje związane ze starzeniem się społeczeństwa w powiecie kościerskim nie są tak silne jak w Polsce, czy województwie pomorskim. Efektem zmian w strukturze wieku ludności jest również wzrost współczynnika obciążenia demograficznego. W 2010 r. w powiecie kościerskim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 58,2 osoby w wieku nieprodukcyjnym

(w województwie pomorskim 54,9 osoby, w kraju 55,2 osób). W 2020 r. współczynnik ten zwiększył się o 9 osób (w województwie o 13,8 osób, w kraju o 12,8 osób).

Tabela 4. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w powiecie kościerskim

Wiek	Ludność w roku					
	31.12.2010	%	31.12.2020	%	Prognoza 2030	%
Przedprodukcyjny (0-17 lat)	16660	23,7	16157	22,2	15248	20,7
Produkcyjny (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata), w tym:	44478	63,2	43614	59,8	42403	57,7
• mobilny (18-44 lata),	28647	64,4	27765	63,7	24696	58,2
• niemobilny (kobiety 45-59 lat, mężczyźni 45-64 lata)	15831	35,6	15849	36,3	17707	41,8
Poprodukcyjny (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej)	9245	13,1	13152	18,0	15862	21,6
Ogółem:	70383	100	72923	100	73513	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

1.3. Uwarunkowania edukacyjne

Rynek pracy otwarty jest na absolwentów posiadających kompetencje dostosowane do jego potrzeb, dlatego istotną kwestią każdego lokalnego rynku pracy jest edukacja. Edukacja kształtuje zarówno kompetencje ogólne, jak i pozwala na uzyskanie konkretnych kwalifikacji, w tym zawodowych poszukiwanych przez pracodawców. Szkoły zlokalizowane na terenie powiatu kościerskiego starają się dostrzegać problemy rynku pracy, dlatego też oferta edukacyjna zostaje przygotowana m.in. w oparciu o wyniki badań, z uwzględnieniem oczekiwań i potrzeb rynku pracy.

W roku szkolnym 2021/2022 na terenie powiatu kościerskiego działania dydaktyczne prowadzą:

➤ **Branżowe szkoły I stopnia:**

- ✓ Szkoła Branżowa I stopnia Nr 2 w Kościerzynie,
- ✓ Szkoła Branżowa I stopnia Specjalna w Kościerzynie,
- ✓ Szkoła Branżowa I stopnia Nr 3 w Kościerzynie im. Aleksandra Majkowskiego,
- ✓ Szkoła Branżowa I stopnia w Starej Kiszewie w Zespole Kształcenia i Wychowania im. Jana Pawła II w Starej Kiszewie,
- ✓ Szkoła Branżowa w Kościerzynie,
- ✓ Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy wchodząca w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Jana Brzechwy w Kościerzynie,
- ✓ Integracyjna Prywatna Branżowa Szkoła I Stopnia.

➤ **Technika:**

- ✓ Technikum 1 w PZS Nr 1 w Kościerzynie,
- ✓ Technikum 2 w PZS Nr 2 w Kościerzynie,
- ✓ Technikum 3 w PZS Nr 3 w Kościerzynie im. Aleksandra Majkowskiego,

➤ **Licea:**

- ✓ I Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie,
- ✓ II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w PZS Nr 2 w Kościerzynie,
- ✓ IV Liceum Ogólnokształcące w Kościerzynie w PZS Nr 1 w Kościerzynie,
- ✓ Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kościerzynie,
- ✓ Zaoczne Liceum Ogólnokształcące w Lipuszu,

➤ **Szkoły policealne:**

- ✓ Szkoła Policealna Studium Pracowników Medycznych i Społecznych w Kościerzynie,
- ✓ Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Kościerzynie KCE VADEMECUM.

Powiat kościerski z punktu widzenia struktury i możliwości kształcenia jest wyraźnie zróżnicowany. Ponadto dostrzegane są istotne różnice w liczbie uczniów uczęszczających do poszczególnych typów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2021/2022 w szkołach ponadpodstawowych publicznych i niepublicznych łącznie, naukę pobiera 3.561 uczniów, z czego 3.390 osób to uczniowie szkół publicznych, a 171 osób to uczniowie szkoły niepublicznej, pobierający naukę w branżowej szkole I stopnia. Spośród 3.390 uczniów szkół publicznych 868 osób kształci się w szkołach ogólnokształcących, 1.765 osób w technikumach, 732 osoby w szkole branżowej I stopnia oraz 25 osób w szkole branżowej I stopnia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. Najwięcej uczniów szkół publicznych pobiera naukę w technikumach, aż 1.765 osób tj. 52,07% ogółu uczniów oraz liceach ogólnokształcących – 868 tj. 25,60% ogółu uczniów, czyli tych szkołach, które kończą się egzaminem maturalnym.

Na terenie powiatu kościerskiego działają również szkoły dla dorosłych tj. licea ogólnokształcące, w których naukę pobiera 283 słuchacze oraz szkoły policealne, w których kształci się 249 słuchaczy. Spośród wszystkich uczniów szkół powiatu kościerskiego, kształcących się w kierunkach technicznych, zdecydowanie największym zainteresowaniem cieszy się kierunek kształcenia o profilu technik żywienia i usług gastronomicznych. Do technikum tego uczęszcza, aż 292 uczniów (16,5% ogółu uczniów kształcących się w technikumach). Drugim najbardziej popularnym zawodem, w którym kształcą technika jest technikum informatyk, w którym naukę pobiera 258 uczniów (14,6% ogółu uczniów kształcących się w technikumach). Trzecim chodliwym w powiecie kościerskim kierunkiem kształcenia jest technikum budownictwa. W technikum tym naukę pobiera 164 uczniów (9,3% ogółu uczniów uczących się w technikumach).

Poniższe dane jednoznacznie wskazują, iż najmniej uczniów powiatu kościerskiego kształci się w zawodzie technik organizacji reklamy, tylko 15 uczniów (0,8% ogółu uczniów kształcących się w technikumach) oraz technik obsługi turystycznej, w którym naukę pobiera 34 uczniów (1,9% ogółu wszystkich uczniów kształcących się w technikumach). Jedynie w tych dwóch zawodach w roku szkolnym 2021/2022 oraz w 2 poprzednich latach nie utworzono nowych oddziałów, co może świadczyć o tym, iż kierunki te nie wychodzą naprzeciw oczekiwaniom młodzieży i lokalnego rynku pracy.

W roku szkolnym 2021/2022 najwięcej uczniów klas technikum pobiera naukę w klasach III (670), zaś najmniej w klasach IV (343).

Tabela 5. Zawody w jakich kształcą technika w powiecie kościerskim oraz liczba uczniów pobierających naukę w podziale na klasy w roku szkolnym 2021/2022

Nazwa zawodu	Ilość uczniów ogółem	%	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV
Technik żywienia i usług gastronomicznych	292	16,5	59	66	113	54
Technik informatyk	258	14,6	48	52	112	46
Technik budownictwa	164	9,3	34	33	62	35
Technik ekonomista	135	7,7	32	16	55	32
Technik hotelarstwa	134	7,6	33	16	55	30
Technik logistyk	114	6,5	16	18	55	25
Technik organizacji turystyki	107	6,1	32	19	56	-
Technik mechatronik	79	4,5	16	18	31	14
Technik mechanik	76	4,3	18	17	28	13
Technik reklamy	68	3,9	15	14	39	-
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	67	3,8	17	18	25	7
Technik chłodnictwa i klimatyzacji	66	3,7	16	15	27	8
Technik spedytor	60	3,4	14	16	-	30
Technik usług fryzjerskich	52	2,9	18	22	12	-
Technik rachunkowości	44	2,5	27	17	-	-
Technik obsługi turystycznej	34	1,9	-	-	-	34
Technik organizacji reklamy	15	0,8	-	-	-	15
Ogółem :	1765	100	395	357	670	343

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Kościerzynie

Z uzyskanych danych wynika, iż wśród uczniów branżowych szkół zawodowych I stopnia, najczęściej kształcą się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych – 171 uczniów (18,4% ogółu uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych). W czołówce najczęściej wybieranych zawodów znalazły się także: sprzedawca – 127 uczniów (13,4% ogółu uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych), fryzjer 94 uczniów (10,1% ogółu uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych) oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – 88 uczniów (9,5% ogółu uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych). Najmniej uczniów branżowych szkół zawodowych I stopnia kształcą się w zawodzie: cieśla, dekarz, jeździec oraz kamieniarz – po 1 uczniu na każdym kierunku (0,1% ogółu uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych). Podobnie jak w przypadku uczniów pobierających naukę w technikach, w roku szkolnym 2021/2022 najczęściej uczniów klas zawodowych kształcą się w klasach III (388 uczniów). W klasie I i II uczy się po 270 uczniów.

Wśród publicznych branżowych szkół zawodowych I stopnia najczęściej uczniów kształcą się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych – 149 uczniów (19,7% ogółu uczniów kształcących się w publicznych szkołach zawodowych), sprzedawca i fryzjer – po 86 uczniów (11,4% ogółu uczniów kształcących się w publicznych szkołach zawodowych) oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – 84 uczniów (11,1% ogółu uczniów kształcących się w publicznych szkołach zawodowych). Natomiast w szkole niepublicznej najbardziej popularnymi zawodami są: sprzedawca – 41 uczniów (24% ogółu uczniów kształcących się w niepublicznej szkole zawodowej), mechanik pojazdów samochodowych – 22 uczniów (12,9% ogółu uczniów kształcących się w niepublicznej szkole zawodowej) oraz cukiernik – 19 uczniów (11,1% ogółu uczniów kształcących się w niepublicznej szkole zawodowej).

Najwięcej uczniów publicznych branżowych szkół zawodowych I stopnia pobiera naukę w klasach III (328 uczniów), a najmniej w klasach II (207 uczniów). W przypadku niepublicznej branżowej szkoły zawodowej I stopnia sytuacja wygląda odwrotnie – najwięcej uczniów kształci się w klasach II (63 uczniów), zaś najmniej w klasach I (48 uczniów).

Tabela 6. Zawody w jakich kształcą branżowe szkoły zawodowe I stopnia w powiecie kościerskim oraz liczba uczniów pobierających naukę w podziale na klasy w roku szkolnym 2021/2022.

Nazwa zawodu	Ilość uczniów ogółem	Szkoły publiczne, w tym:				Szkoła niepubliczna, w tym:			
		ogółem	Klasa I	Klasa II	Klasa III	ogółem	Klasa I	Klasa II	Klasa III
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mechanik pojazdów samochodowych	171	149	56	41	52	22	9	7	6
Sprzedawca	127	86	27	21	38	41	6	19	16
Fryzjer	94	86	15	18	53	8	3	3	2
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	88	84	24	24	36	4	2	2	-
Monter sieci i instalacji sanitarnych	70	66	19	19	28	4	1	1	2
Elektryk	62	46	16	14	16	16	3	7	6
Cukiernik	57	38	13	13	12	19	5	7	7
Kierowca mechanik	48	48	-	16	32	-	-	-	-
Kucharz	45	30	8	10	12	15	4	6	5
Stolarz	37	25	11	5	9	12	6	4	2
Piekarz	18	17	4	7	6	1	-	1	-
Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	16	16	-	7	9	-	-	-	-
Ślusarz	15	10	6	-	4	5	2	-	3
Rolnik	13	8	3	3	2	5	2	1	2
Murarz-tylnkarz	9	8	2	5	1	1	-	-	1
Pracownik pomocniczy gastronomii	9	9	9	-	-	-	-	-	-
Blacharz	6	6	3	-	3	-	-	-	-
Elektromechanik	6	5	-	2	3	1	1	-	-
Operator obrabiarek skrawających	6	4	2	-	2	2	-	2	-
Tapicer	6	3	1	1	1	3	-	-	3
Elektronik	5	1	1	-	-	4	2	-	2
Elektromechanik pojazdów samochodowych	4	4	1	-	3	-	-	-	-
Krawiec	4	1	-	-	1	3	1	1	1
Kelner	2	2	1	-	1	-	-	-	-
Lakiernik samochodowy	2	2	-	-	2	-	-	-	-
Magazynier-logistyk	2	-	-	-	-	2	-	1	1
Mechanik-monter maszyn i urządzeń	2	1	-	-	1	1	-	1	-
Cieśla	1	-	-	-	-	1	1	-	-
Dekarz	1	1	-	-	1	-	-	-	-
Jeździec	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Kamieniarz	1	-	-	-	-	1	-	-	1
Ogółem:	928	757	222	207	328	171	48	63	60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Kościerzynie

Oferta edukacyjna przedstawiona przez szkoły zlokalizowane na terenie powiatu kościerskiego dotyczy nie tylko młodzieży tj. uczniów szkół ponadpodstawowych, ale daje też możliwość uzupełnienia wykształcenia osobom dorosłym. W roku szkolnym 2021/2022 w trybie zajęć prowadzonych dla dorosłych 249 osób pobiera naukę w szkołach policealnych dla dorosłych, a kolejne 283 osoby kontynuują nauczanie w liceum dla dorosłych.

Spośród 249 słuchaczy szkół policealnych dla dorosłych najwięcej osób kształci się w zawodach: technik administracji (50 osób), terapeuta zajęciowy (42 osoby) oraz technik usług kosmetycznych (35 osób). Najwięcej słuchaczy uczęszcza na zajęcia w semestrze I (150 osób), zaś najmniej w semestrze IV (6 osób).

Tabela 7. Zawody w jakich kształcą policealne szkoły dla dorosłych w powiecie kościerskim w podziale na semestry w roku szkolnym 2021/2022

Nazwa zawodu	Ilość uczniów ogółem	%	Semestr I	Semestr II	Semestr III	Semestr IV	Semestr V
Technik administracji	50	20,1	29	5	10	6	-
Terapeuta zajęciowy	42	16,9	18	-	24	-	-
Technik usług kosmetycznych	35	14,1	26	3	6	-	-
Technik masażysta	33	13,3	17	1	15		
Opiekun medyczny	31	12,4	31	-	-	-	-
Technik farmaceutyczny	28	11,2	13	-	8	-	7
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	21	8,4	16	-	5	-	-
Higienistka stomatologiczna	9	3,6	-	-	9	-	-
Ogółem	249	100	150	9	77	6	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Kościerzynie

1.4. Uwarunkowania gospodarcze

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej według form prawnych – stan na 31.12.2020 r.

Jednostka terytorialna	Ogółem		z tego:			
	w liczbach bezwzględnych	liczba PGN na 1000 mieszkańców	spółki handlowe	spółki cywilne	stowarzyszenia i organizacje społeczne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Powiat kościerski	6.834	94	299	225	210	5.539
Miasto Kościerzyna	2.726	115	146	131	71	2.110
Gmina Kościerzyna	1.481	91	73	29	48	1.250
Dziemiany	335	76	6	12	14	277
Karsin	486	78	16	8	20	407
Liniewo	379	82	16	13	12	303
Lipusz	333	88	13	5	11	276
Nowa Karczma	578	82	18	13	20	478
Stara Kiszewa	516	76	11	14	14	438

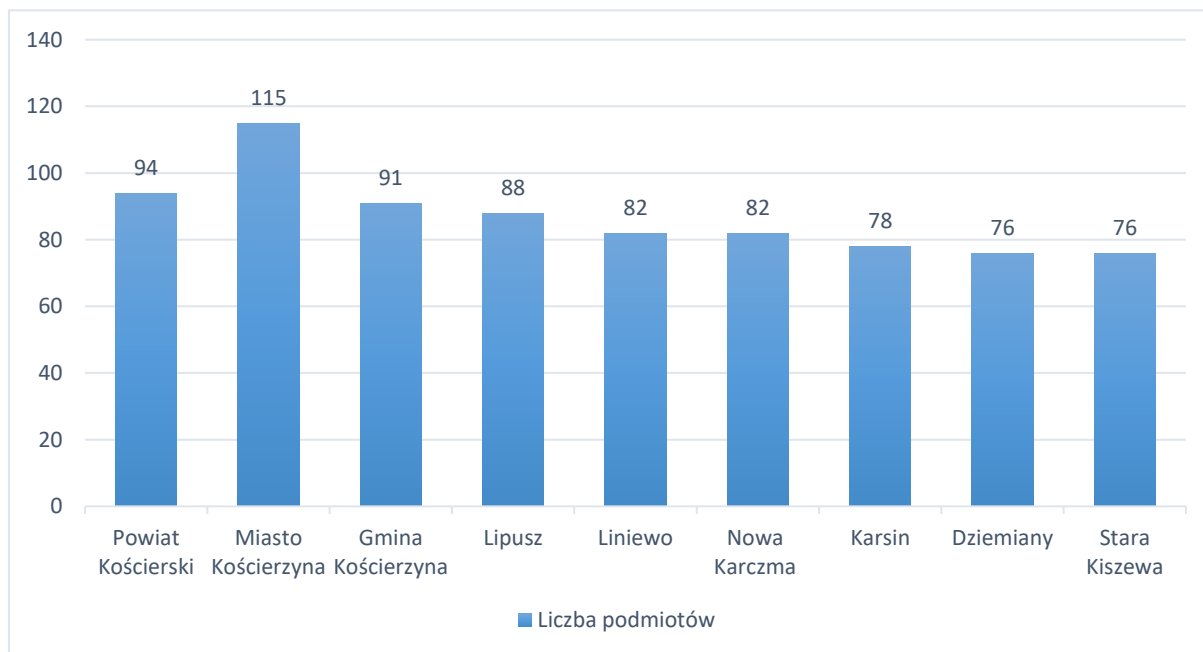
Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane GUS

Popyt na pracę tworzą podmioty gospodarcze i inne instytucje, zwane statystycznie publicznymi podmiotami gospodarki narodowej. Na koniec 2020 r. w powiecie kościerskim zarejestrowano ogółem 6.834 podmioty gospodarki narodowej, z tego aż 5.539 podmiotów – to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Niezbyt dużą liczbę stanowiły spółki prawa handlowego (299 firm) oraz spółki cywilne (225 firm).

Ponad 60% podmiotów miało siedzibę na terenie miasta Kościerzyna lub gminy Kościerzyna. W tych dwóch gminach zanotowano najwyższy wskaźnik nasycenia podmiotami gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców (115 podmiotów w mieście Kościerzyna i 91 podmiotów na terenie gminy Kościerzyna). Na terenie pozostałych gmin powiatu kościerskiego wskaźnik ten był sporo niższy, od najniższego – 76 podmiotów (Dziemiany, Stara Kiszewa)) do najwyższego – 88 podmiotów (Lipusz).

Pomimo systematycznego wzrostu liczbę podmiotów gospodarki narodowej w powiecie kościerskim należy ocenić jako niedostateczną. Na koniec 2020 r. wskaźnik liczby podmiotów na 1000 mieszkańców w powiecie kościerskim to 94 podmioty przy średniej dla całego województwa pomorskiego 136. Sytuuje to powiat kościerski na 18, trzecim od końca miejscu w województwie pomorskim.

Wykres 1. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminach powiatu kościerskiego przypadających na 1000 mieszkańców – stan na 31.12.2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla rynku pracy zasadnicze znaczenie ma trwałość zatrudnienia w istniejących podmiotach oraz możliwość przyrostu zatrudnienia. Jest to możliwe przede wszystkim w podmiotach zatrudniających pracowników. Przytłaczającą większość z firm z powiatu kościerskiego stanowią firmy zatrudniające do 9 pracowników – ich ilość wynosi 6.607. Firmy te stanowią 96,7% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. Co więcej, zdecydowana większość z tych firm to tzw. osoby samozatrudnione, tj. firmy niezatrudniające żadnego pracownika. 2,7%, tj. 185 firm to małe podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 10 do 49 osób. Z tej liczby 66 to podmioty z sektora publicznego (głównie jednostki sektora finansów publicznych). W powiecie kościerskim zarejestrowano jedynie 38 firm średnich (zatrudniających między 50 a 249 pracowników), z tego 17

podmiotów z sektora publicznego (głównie jednostki sektora finansów publicznych). Jedynie 4 firmy na terenie powiatu kościerskiego to firmy duże zatrudniające ponad 249 pracowników.

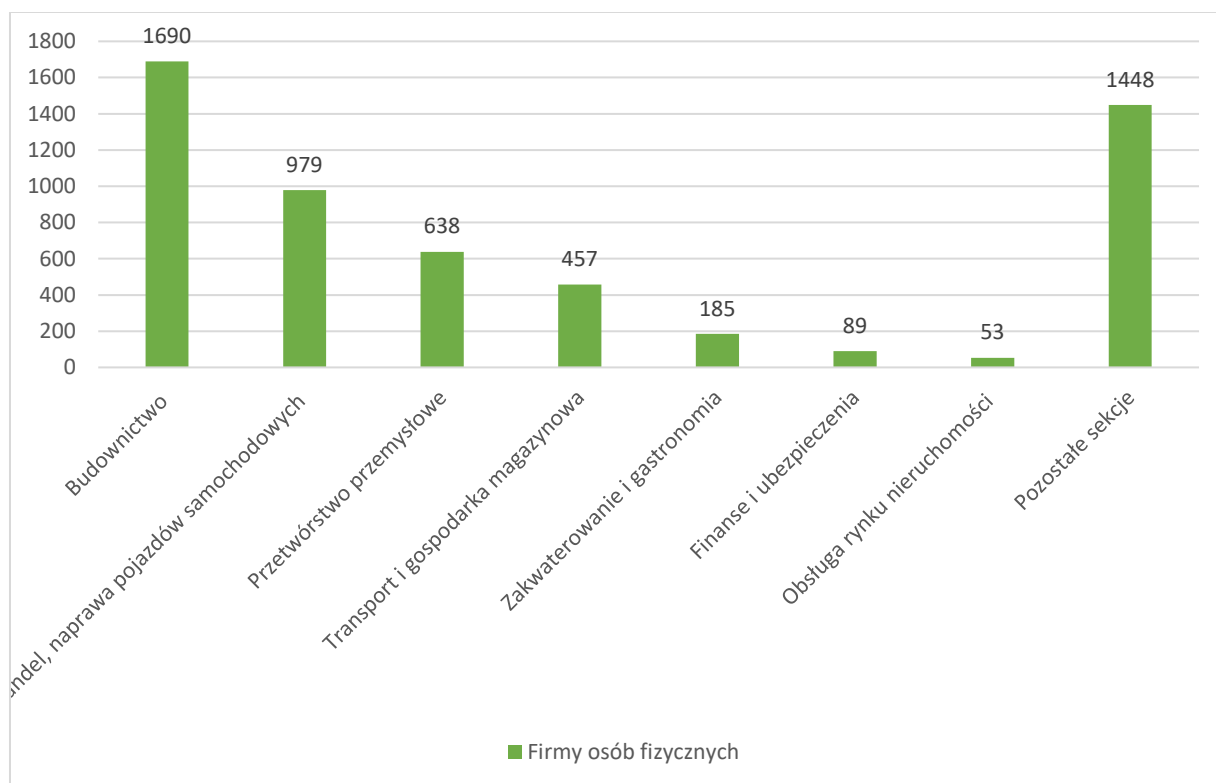
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej wg. liczby pracujących – stan na 31.12.2020 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym o liczbie pracujących			
		0 – 9	10 - 49	50 - 249	250 i więcej
Powiat kościerski ogółem w tym:	6834	6607	185	38	4
Sektor publiczny	216	131	66	17	2
Sektor prywatny	6562	6420	119	21	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zdecydowanie najwięcej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie kościerskim zarejestrowanych jest w sektorze budownictwa (1.690), co stanowi aż 30,5% wszystkich firm osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Wiele firm osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą w sektorach: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (979 firm), przetwórstwo przemysłowe (638 firm) oraz transport i gospodarka magazynowa (457 firm).

Wykres 2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w powiecie kościerskim wg wybranych sekcji – stan na 31.12.2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Analiza zasobów pracy

Głównym zasobem pracy są ludzie np. w wieku produkcyjnym, poprodukcyjnym i tacy, którzy dopiero za jakiś czas będą zasobami do wykonywania konkretnych zadań. Każdą z tych grup można podzielić jeszcze według bardziej szczegółowych kryteriów (np. pracujący bezrobotni, bierni zawodowo).

W węższym zakresie zasoby pracy (zasoby siły roboczej) to ludność aktywna zawodowo, do której zalicza się pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek, odbywającymi służbę wojskową i uczestnikami programów szkolenia zawodowego) oraz bezrobotnych.

2.1. Pracujący

Z wielkości, jakie Główny Urząd Statystyczny (GUS) przyjął do ustalenia stopy bezrobocia w powiecie kościerskim za wrzesień 2021 r. wynika, że liczbę osób pracujących w wieku produkcyjnym oszacowano na poziomie ok. 25.500.

Niestety, brak jest wiarygodnych informacji o całkowitej liczbie pracujących w powiecie. GUS nie obejmuje sprawozdawczością na ten temat małych firm o liczbie pracujących do 9 osób.

Tabela 10. Pracujący w powiecie kościerskim w firmach zatrudniających powyżej 9 pracowników (bez rolnictwa indywidualnego) – stan na 31.12.2020 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym:			
		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	Edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, administracja publiczna oraz pozostałe usługi
Powiat kościerski	13.624	194	5.320	3.293	4.817
Miasto Kościerzyna	6.331	42	1.091	2.147	3.051
Gmina Kościerzyna	3.726	31	2.526	684	485
Pozostałe gminy wiejskie	3.567	121	1.703	462	1.281

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych na koniec grudnia 2020 r., nie uwzględniających jednak pracujących w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 pracowników) i w rolnictwie indywidualnym, wynika iż najwięcej osób pracuje w przemyśle i budownictwie (5.320 osób). Drugim co do wielkości w zatrudnieniu pracowników jest konglomerat takich usług jak: edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, administracja publiczna, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi (4.817 osób).

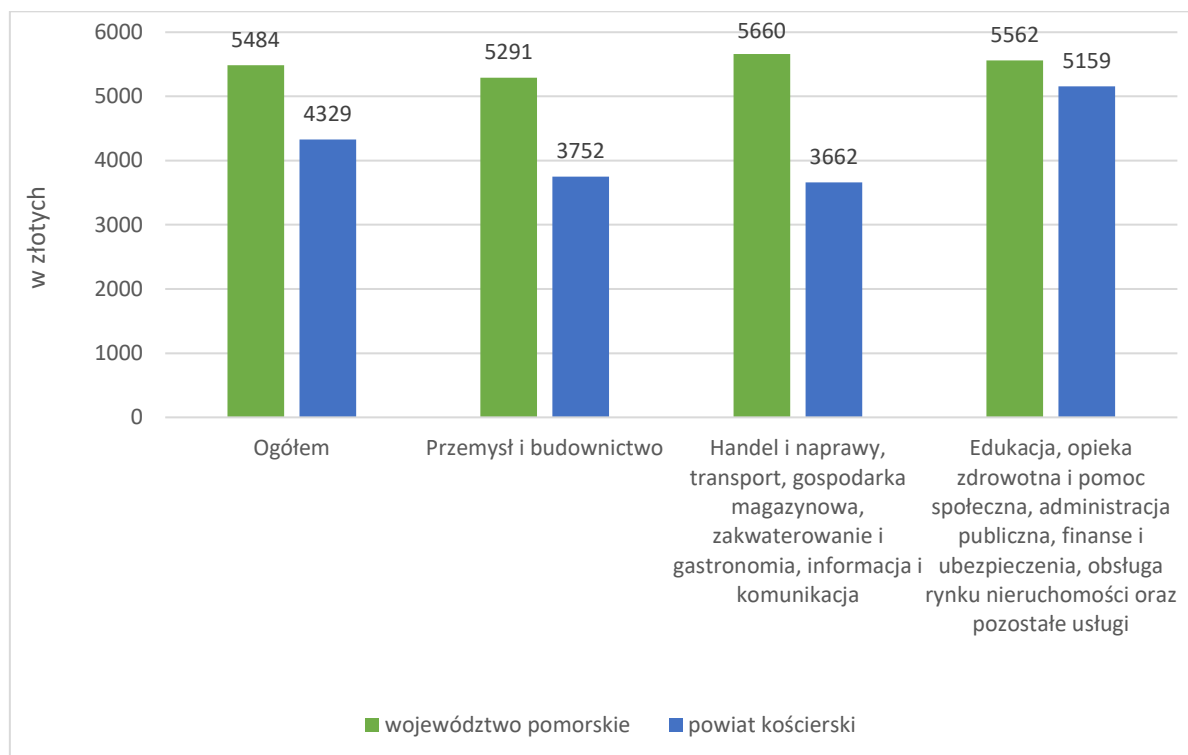
Trzecim obszarem zatrudniania pracowników jest handel, naprawy, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (3.293 osoby).

Lokalnym zagłębieniem pracy jest obszar miasta Kościerzyny i gminy Kościerzyna, gdzie pracuje aż 74% ogółu pracujących w powiecie kościerskim (w mieście oraz gminie Kościerzyna mieszka ok. 55% ludności powiatu).

Na terenie miasta Kościerzyna najwięcej osób pracuje w różnego rodzaju usługach (m.in. edukacja, zdrowie, administracja publiczna) oraz w handlu. Z kolei na terenie gminy Kościerzyna najwięcej osób pracuje w przemyśle i budownictwie.

Wykres 3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2020 r. – porównania.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym elementem analizy pracujących jest poziom wynagrodzenia. Podobnie, jak to ma miejsce w GUS-owskiej statystyce pracujących, dostępne są jedynie dane na temat przeciętnych wynagrodzeń brutto w firmach zatrudniających powyżej 9 pracowników (bez rolnictwa indywidualnego).

Z danych na wykresie 3 wynika, że w 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło w powiecie kościerskim 4.329 zł., podczas gdy w województwie pomorskim 5.484 zł., co oznacza, że kształtowało się na poziomie 79% średniej wojewódzkiej. Co ważne, wskaźnik dla powiatu kościerskiego był najniższy spośród wszystkich powiatów w województwie pomorskim.

Jeszcze gorzej przedstawia się relacja przeciętnych wynagrodzeń w powiecie kościerskim do przeciętnych wynagrodzeń w województwie pomorskim w przypadkach:

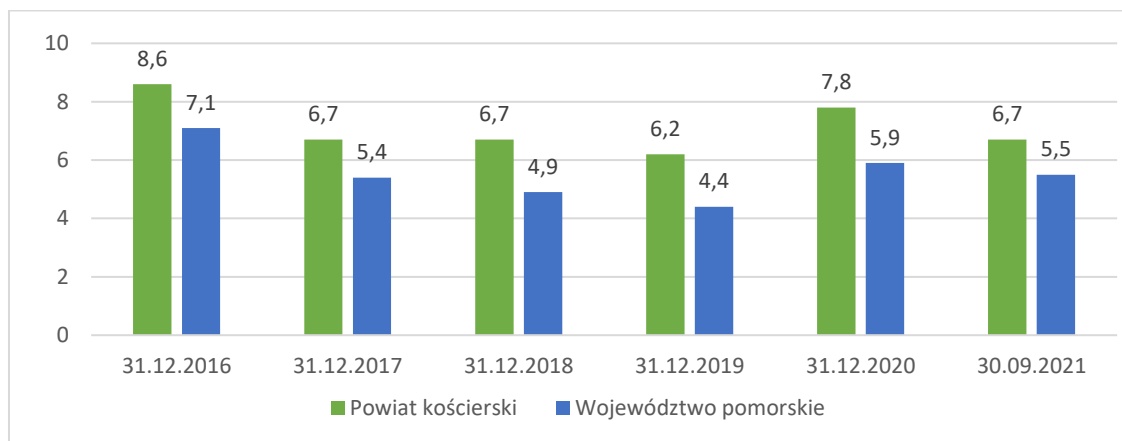
1. handlu, napraw, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji – gdzie przeciętne wynagrodzenie w powiecie kościerskim wyniosło 3.662 zł, tj. na poziomie 65% średniej w województwie (5.660 zł),
2. przemysłu i budownictwa – gdzie przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie kościerskim wyniosło 3.752 tj. na poziomie 71% średniej w województwie (5.291 zł),

Na tym tle pozytywnie wyróżnia się konglomerat usług: edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, administracja publiczna, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi – gdzie przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie kościerskim wyniosło 5.159 zł, tj. na poziomie 93% średniej w województwie (5.562 zł).

2.2. Bezrobotni: stan, dynamika, struktura

Szczegółową definicję osoby bezrobotnej w polskim prawodawstwie określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1110), z której wynika szereg kryteriów jakie obywatel musi spełnić aby zostać zarejestrowany jako osoba bezrobotna. Stopa bezrobocia rejestrowanego jest jednym z podstawowych wskaźników służących pomiarowi aktywności zawodowej ludności oraz sytuacji na rynku pracy. Oblicza się ją jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo – bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Bezrobocie jest z jednym z kluczowych problemów, które występują we współczesnej gospodarce, a tym samym na lokalnym rynku pracy. Trendy obserwowane w zjawisku bezrobocia mają istotne znaczenie dla określenia kondycji rynku pracy. W przypadku powiatu kościerskiego, w badanym okresie tj. w latach 2016 – 2020 oraz dodatkowo uzupełnionym o dane według stanu na dzień 30.09.2021 r., najwyższa stopa bezrobocia w powiecie, podobnie jak i w kraju, wystąpiły w końcu 2016 r. Od tego momentu do końca 2019 r. miał miejsce systematyczny spadek stopy bezrobocia zarówno na terenie kraju - z poziomu 8,2% w 2016 r. do 5,2% w 2019 r., jaki i województwa z poziomu - 7,1% w 2016 r. do 4,4% w 2019 r. oraz powiatu z poziomu 8,6% w 2016 r. do 6,2% w 2019 r. Dopiero niekorzystane zmiany wywołane pandemią COVID-19 odwróciły te tendencje. Sytuacja diametralnie zmieniła się w 2020 r., kiedy to ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii. Spowodowany był on pojawieniem się oraz rozprzestrzenianiem choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19, co spowodowało widoczną zmianę na krajowym i regionalnym rynku pracy. W związku z koniecznością izolacji obywateli, nastąpiło zamrożenie gospodarki i utrudnienia w przekraczaniu granic państw. Znacząco zmniejszyło się zapotrzebowanie na pracowników wśród dużej części przedsiębiorców, a część z nich całkowicie wstrzymała się z rekrutacją nowych pracowników. Pod koniec grudnia 2020 r. stopa bezrobocia dla powiatu kościerskiego wynosiła 7,8%, dla województwa pomorskiego 5,9%, a dla kraju 6,2%. Wartość osiągnięta w powiecie była wyższa zarówno od wartości osiągniętej w województwie pomorskim jak i kraju odpowiednio o 1,9% i o 1,6%. Według danych na dzień 30.09.2021 r. stopa bezrobocia w powiecie kościerskim wynosi 6,7% i w porównaniu ze stanem z końca grudnia 2020 r. spadła o 1,1%. Co istotne, wskaźnik stopy bezrobocia dla powiatu kościerskiego od roku 2016 włącznie, jest corocznie wyższy od wskaźnika osiągniętego w województwie i kraju.

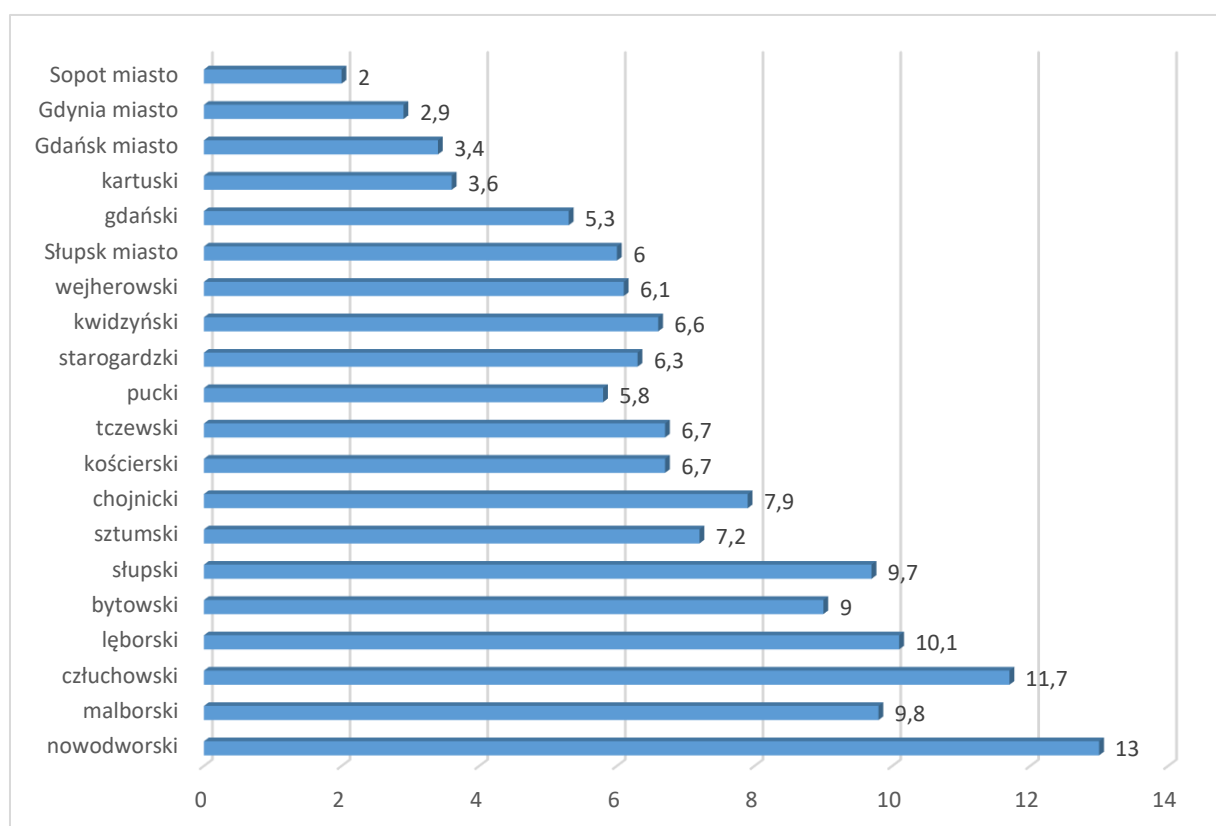
Wykres 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego (%) w powiecie kościerskim w porównaniu do województwa pomorskiego w latach 2016 – 2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Oceniając rynek pracy w powiecie warto również zwrócić uwagę na sytuację w pozostałych powiatach województwa pomorskiego. W porównaniu do pozostałych powiatów województwa pomorskiego w odniesieniu do stopy bezrobocia rejestrowanego powiat kościerski wypada umiarkowanie – 6,7% (stan na 30.09.2021 r.). Taką samą wartość osiągnął także powiat tczewski. Niższą stopę bezrobocia odnotowano natomiast w 6 powiatach: puckim, starogardzkim, kwidzińskim, wejherowskim, gdańskim i kartuskim oraz 4 miastach na prawach powiatu: Słupsku, Gdańsku, Gdyni oraz Sopocie. Powyższe świadczy o fakcie, iż wyższa stopa bezrobocia aniżeli w powiecie kościerskim występuje w 8 z 19 pozostałych powiatów usytuowanych w województwie pomorskim. Warto również nadmienić, iż niezmienną, charakterystyczną cechą bezrobocia w województwie pomorskim jest jego przestrzenne zróżnicowanie. Niższa stopa bezrobocia od lat występuje w powiatach znajdujących się w środkowej części województwa, a wyższa w jego wschodniej i zachodniej części.

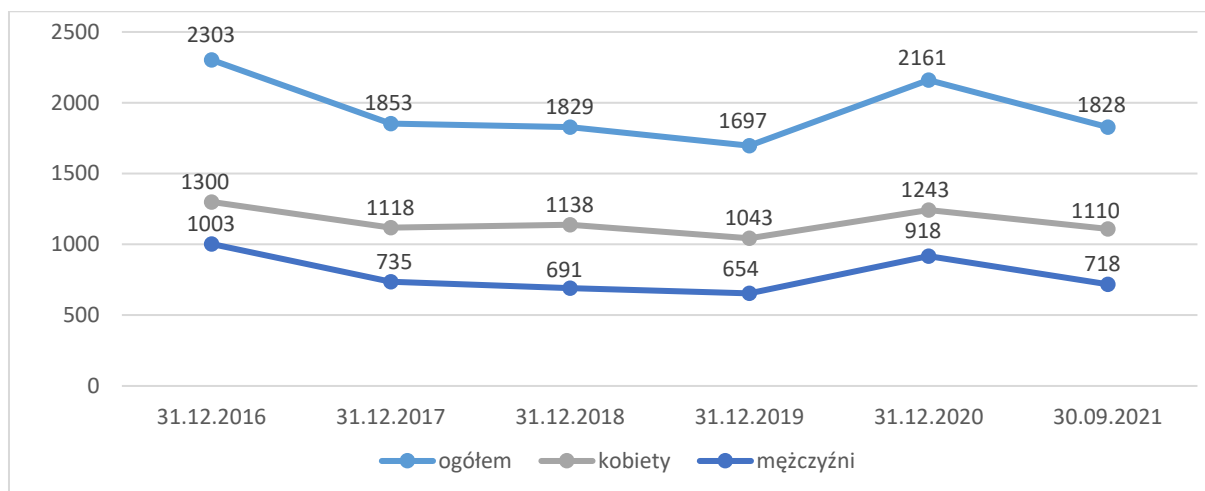
Wykres 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego (%) w powiatach województwa pomorskiego wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Z danych statystycznych wynika, iż liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie na dzień 30.09.2021 r. wynosiła 1.828 osób bezrobotnych (w tym 1.110 kobiet). W porównaniu do końca grudnia 2020 r. liczba ta zmniejszyła się o 333 osoby (w tym 133 kobiety). Wśród osób bezrobotnych przeważają kobiety. Na przestrzeni badanych lat ich odsetek wahał się w granicach od 56,4% do 62,2%, natomiast na dzień 30.09.2021 r. wyniósł 60,7%.

Spadek bezrobocia dotyczył w głównej mierze mężczyzn. W latach 2016-2020 bezrobocie wśród mężczyzn spadło o 85 osób tj. o 8,5%, natomiast liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się tylko o 57 osób, tj. 4,4%. Na dzień 30.09.2021 r., w porównaniu z końcem grudnia 2020 r. bezrobocie wśród mężczyzn spadło o 200 osób tj. 21,8%, a wśród kobiet o 133 osoby tj. 10,7%.

Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w powiecie kościerskim w latach 2016 - 2020 oraz według stanu na dzień 30.09.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Dokonując analizy osób bezrobotnych pod względem wieku należy zauważyć, że w latach 2016 - 2020 najliczniejszą grupę stanowiły osoby młode tj. w wieku 25 - 34 lata. Odsetek tych osób wahał się w granicach 26,7% w 2016 r. do 29,2% w 2020 r. i na przestrzeni analizowanych lat wzrósł o 2,5%. Na dzień 30.09.2021 r. wynosił 30,0%, co oznacza, iż w porównaniu do stanu z końca grudnia 2020 r. wzrósł o 0,8%.

Z analizy struktur wieku wynika, iż w latach 2016-2020 zmniejszał się odsetek osób w przedziale wiekowym 18-24 lata, 45-54 lata, 55-59 lat oraz wśród osób powyżej 60 roku życia odpowiednio o 1,3% w grupie osób w wieku 18-24 lata i 45-54 lata oraz o 0,7% i o 0,2% dla osób w wieku 55-59 lat i w wieku powyżej 60 lat. Tendencja wzrostowa – o 1,2% zauważalna była natomiast wśród osób bezrobotnych rejestrujących się w przedziale wiekowym 35-44 lata (w 2016 r. – 21,1%, w 2020 r. – 22,3%).

Średnio 70% wszystkich osób zarejestrowanych nie przekroczyło 44 roku życia.

Tabela 11. Struktura bezrobocia w powiecie z uwzględnieniem wieku w latach 2016-2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Przedział wiekowy	Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Kościerzynie											
	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020		30.09.2021	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
18-24	498	21,6	374	20,2	358	19,6	310	18,3	439	20,3	375	20,5
25-34	616	26,7	527	28,4	553	30,2	488	28,8	630	29,2	549	30,0
35-44	487	21,1	380	20,5	361	19,7	375	22,1	481	22,3	390	21,3
45-54	374	16,2	314	16,9	284	15,5	266	15,7	322	14,9	272	14,9
55-59	208	9,0	170	9,2	175	9,6	170	10,0	180	8,3	166	9,1
60 lat i więcej	120	5,2	88	4,7	98	5,4	88	5,2	109	5,0	76	4,2
Ogółem	2303	100	1853	100	1829	100	1697	100	2161	100	1828	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Z analizy danych dotyczących miejsca zamieszkania zarejestrowanych osób bezrobotnych wynika, iż najczęściej bezrobotnych zamieszkiwało w gminie miejskiej Kościerzyna. Na przestrzeni lata 2016 – 2020 ich liczba wahała się od 578 do 766 osób. W przypadku gmin wiejskich największą liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w ewidencji tut. urzędu odnotowano w gminie wiejskiej Kościerzyna - od 359 do 479 bezrobotnych. W czołówce gmin wiejskich z największą ilością zarejestrowanych osób bezrobotnych uplasowała się także gmina Nowa Karczma - od 177 do 229 bezrobotnych oraz gmina Karsin (od 157 do 216 bezrobotnych). Na przestrzeni analizowanych lat najmniej osób rejestrowało się w gminie Lipusz od 80 do 116 osób.

Według stanu na dzień 30.09.2021, podobnie jak w latach 2016 – 2020 najczęściej osób bezrobotnych mieszkało w obrębie siedziby powiatu tj. gminie miejskiej Kościerzyna (605 bezrobotnych), gminie wiejskiej Kościerzyna (392 bezrobotnych) oraz w gminie Nowa Karczma (191 bezrobotnych). Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w ujęciu dotyczącym udziału osób bezrobotnych w ogólnej ludności w wieku produkcyjnym. W latach 2016 - 2020, najwyższym odsetkiem zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym charakteryzowała się gmina Liniewo (od 4,6% do 5,7%), gmina miejska Kościerzyna (od 4,2% do 5,6%) oraz gmina Nowa Karczma (od 3,7% do 5,6%), zaś najniższym gmina Dziemiany (od 3,5% do 4,7%).

Podsumowując powyższe należy zauważyć, że pomimo większej gęstości zaludnienia w Gminie Miejskiej Kościerzyna (1.499 osób na 1 km²), to więcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne odnotowano w gminach wiejskich powiatu kościerskiego. W głównej mierze wynikała to m.in. z problemu w znalezieniu pracy w miejscu zamieszkania, mniejszej ilości miejsc pracy na obszarach wiejskich oraz braku dojazdu środkami komunikacji publicznej do miejsca wykonywania pracy.

Tabela 12. Bezrobocie w gminach powiatu kościerskiego w latach 2016 – 2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Gmina	31.12.2016			31.12.2017			31.12.2018			31.12.2019			31.12.2020			30.09.2021		
	ogółem	w tym kobiety	udział % w liczbie ludności w wieku produk.	ogółem	w tym kobiety	udział % w liczbie ludności w wieku produk.	ogółem	w tym kobiety	udział % w liczbie ludności w wieku produk.	ogółem	w tym kobiety	udział % w liczbie ludności w wieku produk.	ogółem	w tym kobiety	udział % w liczbie ludności w wieku produk.	ogółem	w tym kobiety	udział % w liczbie ludności w wieku produk.
Powiat Kościerski	2.303	1.300	5,2	1.853	1.118	4,2	1.829	1.138	4,2	1.697	1.043	3,9	2.161	1.243	5,0	1.828	1.110	x
Gmina Miejska Kościerzyna	766	423	5,3	624	371	4,4	665	403	4,7	578	328	4,2	765	415	5,6	605	349	x
Gminy wiejskie w tym gmina:																		
Dziemiany	128	70	4,7	100	60	3,7	94	53	3,5	100	66	3,7	108	65	4,0	98	59	x
Karsin	216	122	5,7	176	104	4,6	164	104	4,4	148	99	3,9	157	99	4,2	136	91	x
Kościerzyna	479	284	4,8	388	251	3,9	379	240	3,8	359	234	3,6	459	274	4,6	392	244	x
Liniewo	163	97	5,7	131	79	4,6	129	88	4,6	128	80	4,6	152	92	5,5	142	88	x
Lipusz	100	48	4,4	80	44	3,5	82	46	3,6	80	44	3,5	116	63	5,0	101	64	x
Nowa Karczma	229	141	5,6	187	121	4,5	177	122	4,2	158	101	3,7	225	127	5,3	191	119	x
Stara Kiszewa	222	115	5,4	167	88	4,1	139	82	3,4	146	91	3,6	179	108	4,4	163	96	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Jedną z ważniejszych cech dla oceny szans na rynku pracy jest wykształcenie bezrobotnych. W powiecie kościerskim w latach 2016-2020 r. najliczniejszą grupę osób stanowiły osoby, które nie posiadały wykształcenia średniego, co świadczy o niskim poziomie wykształcenia osób bezrobotnych. Do grupy tej zalicza się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym/podstawowym i bez wykształcenia.

W okresie ostatnich 5 lat wśród osób rejestrujących się jako bezrobotne, największy odsetek osób stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (33,9% - 36,4%). W roku 2020 nastąpił spadek o 2,5% osób legitymujących się powyższym wykształceniem w stosunku do roku 2016 (w 2016 r. – 36,4%, a w 2020 r. – 33,9%). Osoby te, z racji posiadanego zawodu na ogół mają mniejsze trudności ze znalezieniem pracy. Drugą pod względem liczebności grupą osób jest grupa bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym lub poniżej (w 2016 r. – 23,7%, w 2020 r. – 22%). Osoby te często znajdują zatrudnienie przy pracach prostych, natomiast w trudniejszych okresach na rynku pracy zobligowane są do zmiany tej pracy lub powrotu do ewidencji osób bezrobotnych. Pracują także przy tzw. pracach sezonowych tj. w ogrodnictwie i w budownictwie. Kolejną pod względem liczebności grupę osób stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym lub branżowym. Wśród tej grupy osób na przestrzeni analizowanego okresu zauważalna jest tendencja wzrostowa o 1,8% (w 2016 r. – 21,2%, w 2020 r. – 23%), jak również w przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym o 0,2% (w 2016 r. – 11,9, w 2020 r. – 12,1%). W przypadku tych osób istnieje prawdopodobieństwo, iż podejmą dalszą edukację i podwyższą stopień posiadanego wykształcenia. Ostatnią i najmniej liczną grupą osób są osoby legitymujące się wykształceniem wyższym. Ich poziom na przestrzeni lat 2016 – 2020 stanowił od 6,8% do 9% ogółu osób bezrobotnych.

Na dzień 30.09.2021 r. w porównaniu do stanu z końca grudnia 2020 r. zmniejszył się odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym/podstawowym i poniżej, odpowiednio o 0,8%, oraz o 1,5%. Jednocześnie w okresie tym wzrosła liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym, średnim ogólnokształcącym oraz zasadniczym zawodowym/branżowym - odpowiednio o 0,4%, o 1,6% i 0,3%.

Stopień posiadanego wykształcenia ma kluczowe znaczenie w kontekście poszukiwania zatrudnienia – im wyższy poziom wykształcenia tym mniejsze prawdopodobieństwo znalezienia się w sytuacji długotrwałego bezrobocia. Dodatkowo osoby z wyższym wykształceniem lepiej od pozostałych radzą sobie na rynku pracy, gdy dotknie ich bezrobocie, co odzwierciedlają także dane statystyczne. Na koniec grudnia 2020 r. wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawało 32%, natomiast wśród bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym i 37,%. Ponadto, w końcu omawianego okresu osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym/podstawowym i poniżej stanowiły aż 52,8% ogółu zarejestrowanych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (21,1% wśród zarejestrowanych ogółem).

Tabela 13. Struktura osób bezrobotnych wg poziomu wykształcenia w latach 2016 – 2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021

Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Kościerzynie												
ROK	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020		30.09.2021	
Wykształcenie	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Wyższe	157	6,8	139	7,5	162	8,9	140	8,2	194	9	171	9,4
Policealne i średnie zawodowe/branżowe	489	21,2	440	23,7	404	22,1	377	22,3	497	23	405	22,2
Średnie ogólnokształcące	275	11,9	197	10,6	202	11	203	12	261	12,1	251	13,7
Zasadnicze zawodowe/branżowe	838	36,4	637	34,4	632	34,6	591	34,8	733	33,9	626	34,2
Gimnazjalne/podstawowe i poniżej	544	23,7	440	23,8	429	23,4	386	22,7	476	22	375	20,5
Ogółem	2303	100	1853	100	1829	100	1697	100	2161	100	1828	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

W latach 2016-2020 oraz na dzień 30.09.2021 r. problem pozostawania bez pracy dotyczył również osoby z różnymi niepełnosprawnościami. Osoby niepełnosprawne stanowią liczebnie niewielką grupę osób, ale problem aktywizacji tej grupy osób jest o wiele bardziej złożony niż w przypadku innych osób pozostających w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Poza barierami, które napotykają wszystkie osoby poszukujące pracy, osoby niepełnosprawne dodatkowo muszą borykać się z ograniczeniami wynikającymi z posiadanej niepełnosprawności. Proces aktywizacji osób niepełnosprawnych jest z reguły długotrwały i wymagający złożonych form działania zarówno w sferze struktur instytucjonalnych, jak i w obszarze świadomości, postaw i zachowań poszczególnych jednostek i grup.

Tabela 14. Bezrobotni niepełnosprawni w latach 2016-2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Wyszczególnienie	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020		30.09.2021	
	Ilość osób	%	Ilość osób	%	Ilość osób	%	Ilość osób	%	Ilość osób	%	Ilość osób	%
Bezrobotni niepełnosprawni ogółem oraz % ogółu zarejestrowanych	202	8,8	179	9,7	177	9,7	155	9,1	144	6,7	160	8,8
w tym kobiety	103	50,1	90	50,3	87	49,2	83	53,5	75	52,1	89	55,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

W powiecie kościerskim na przestrzeni analizowanych lat (2016 - 2020) udział osób niepełnosprawnych w stosunku do ogółu bezrobotnych wynosił od 9,7% do 6,7%, a ich liczba oscylowała w przedziale 202

- 144. Największy odsetek osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie odnotowano w roku 2017 oraz 2018, najmniejszy zaś w roku 2020. Na dzień 30.09.2021 r., w porównaniu do końca grudnia 2020 r. liczba osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się łącznie o 16 osób. Wśród osób niepełnosprawnych występuje przewaga kobiet. Ich udział w ogóle bezrobotnych niepełnosprawnych na przestrzeni analizowanych lat wahał się w granicach 49,2% - 53,5%, a na koniec września 2021 r. wynosił 55,6%.

Kwalifikując osoby bezrobotne pod kątem czasu pozostawania bez pracy podzielić je można ze względu na czas trwania bezrobocia, które obejmuje 4 przedziały czasowe: krótkookresowe (do 3 miesięcy), średniookresowe (od 3 do 6 miesięcy), długookresowe (od 6 do 12 miesięcy) oraz długotrwałe (powyżej 1 roku). W latach 2016-2020 liczną grupę osób stanowiły osoby kwalifikujące się do grupy bezrobocia krótkookresowego. Ich udział na przestrzeni badanych lat wahał się od 38,9% w 2018 r. (711 osób) do 25,1% w 2020 r. (542 osoby).

Z danych statystycznych wynika również, iż w latach 2016-2021 odnotowano ciągły spadek udziału osób kwalifikujących się do grupy bezrobocia średniookresowego od 20,2% w 2016 r. (466 osób) do 11,1% na koniec września 2021 r. (203 osoby).

Największy udział w ogólnej strukturze bezrobotnych mają osoby, które przyporządkowano do grupy bezrobocia długotrwałego – ich liczba oscylowała na poziomie 626 osób w 2016 r. (27,2%) do 782 osób w 2020 r. (36,2%), natomiast rekordową wartość osiągnęła w 2021 r. Na dzień 30.09.2021 r. osób długotrwałe bezrobotnych było aż 857 tj. 46,9% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Niepokojącym zjawiskiem w wyżej wymienionej grupie osób jest wysoki udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez okres powyżej 2 lat, od 44% w 2020 r. do 56,7% w 2016 r. Jeszcze większe zaniepokojenie budzi fakt, iż w grupie osób pozostających bez pracy powyżej 2 lat zdecydowanie przeważają kobiety. Ich udział w tej grupie wahał się od 65,4% w 2016 r. (232 osoby) do 73,5% w 2020 r. (253 osoby).

Najmniej liczną grupę osób w strukturze bezrobotnych pod względem czasu pozostawania bez pracy stanowiły osoby kwalifikujące się do bezrobocia długookresowego, a ich liczba wynosiła od 332 osób w 2016 r. (14,4%) do 451 osób w 2020 r. (20,9%).

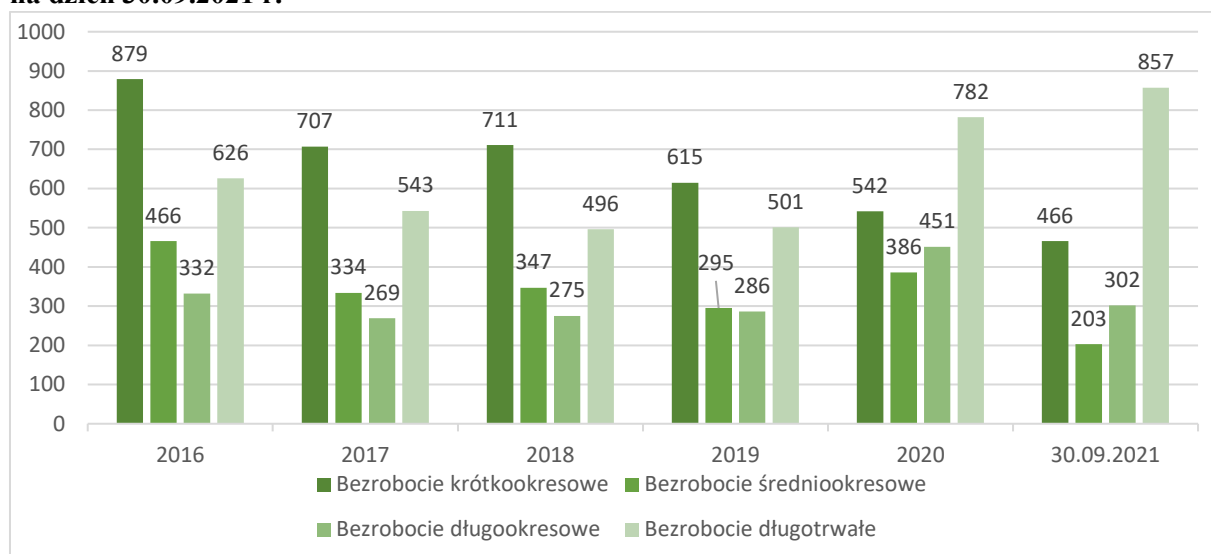
Długi okres pozostawania bez pracy utrudnia powrót na rynek pracy, co w wielu przypadkach powoduje utratę posiadanych kwalifikacji zawodowych, co grozi tym samym trwałym wykluczeniem społecznym.

Tabela 15. Osoby bezrobotne wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2016-2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Czas bez pracy	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020		30.09.2021	
	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
do 1	384	166	308	132	276	121	217	82	205	82	217	109
1-3	495	194	399	166	435	184	398	162	337	121	249	135
3-6	466	198	334	136	347	166	295	135	386	153	203	117
6-12	332	169	269	147	275	151	286	133	451	180	302	166
12-24	271	184	264	183	238	166	251	180	438	275	419	266
pow. 24	355	232	279	193	258	184	250	182	344	253	438	317
Ogółem	2303	1143	1853	957	1829	972	1697	874	2161	1064	1828	1110

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Wykres 7. Osoby bezrobotne wg czasu pozostawiania bez pracy w latach 2016-2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Badając doświadczenie zawodowe osób pozostających w ewidencji urzędu pracy w okresie od 2016 do 2020 r. najliczniejszą grupę osób stanowiły osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. W latach tych zauważalna jest nieznaczna tendencja wzrostowa – o 0,5% (w 2016 r. - 28,1%, w 2020 r. – 28,6%). Wzrost odsetka bezrobotnych występuje również wśród osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat – o 2,7% oraz wśród osób nieposiadających żadnego doświadczenia zawodowego – o 0,7%. Natomiast wyraźnie spada odsetek osób posiadających staż pracy od 10 do 20 lat – o 2,1% (16,8% w 2016 r. do 14,7% w 2020 r.) oraz nieznacznie wśród osób posiadających ponad 30-letnie doświadczenie zawodowe – o 0,5% (3,0% w 2016 r. do 2,5% w 2020 r.). Na takim samym poziomie - 17,7% utrzymuje się odsetek osób posiadających doświadczenie zawodowe do 1 roku.

Na dzień 30.09.2021 r., w porównaniu do końca grudnia 2020 r., zwiększył się odsetek osób posiadających staż pracy od 1 roku do 5 lat - o 1,6%, zmniejszył się natomiast odsetek osób bezrobotnych bez stażu pracy- o 1,6%.

Tabela 16. Liczba osób bezrobotnych wg posiadanego stażu pracy w latach 2016-2020 oraz wg stanu na dzień 30.09.2021 r.

Staż pracy	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Kościerzynie											
	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020		30.09.2021	
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%
Do 1 roku	408	17,7	356	19,2	325	17,8	296	17,4	383	17,7	312	17,1
1-5	646	28,1	467	25,2	506	27,7	480	28,3	618	28,6	552	30,2
5-10	338	14,6	339	18,3	335	18,3	285	16,8	373	17,3	320	17,5
10-20	386	16,8	263	14,2	281	15,4	276	16,3	317	14,7	279	15,3
20-30	202	8,8	154	8,3	141	7,7	139	8,2	162	7,5	134	7,3
30 lat i więcej	68	3,0	62	3,3	56	3,0	50	2,9	55	2,5	46	2,5
Bez stażu	255	11,0	212	11,5	185	10,1	171	10,1	253	11,7	185	10,1
Ogółem	2303	100	1853	100	1829	100	1697	100	2161	100	1828	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

3. Działania podejmowane w celu wsparcia bezrobotnych i pracodawców.

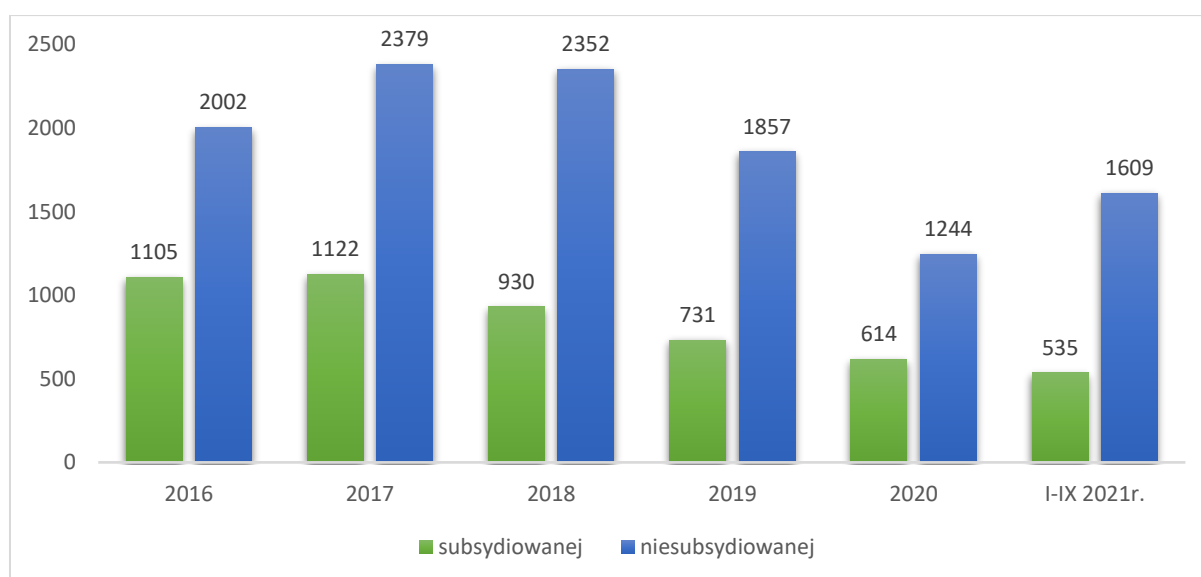
Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie mając na uwadze aktualną sytuację na lokalnym rynku pracy reaguje na bieżące potrzeby pracodawców i osób bezrobotnych poprzez realizację usług i instrumentów rynku pracy, które opierają się na uzyskaniu wysokiego poziomu wskaźników skuteczności i efektywności zatrudnieniowej, tak aby końcowym etapem było podjęcie pracy lub samozatrudnienie utrzymane w jak najdłuższym okresie. Współpracuje również z pracodawcami, w celu poprawienia jakości i efektów podejmowanych działań oraz zapewnienia równego dostępu do oferowanych form pomocy dla wszystkich osób zarejestrowanych w PUP, z uwzględnieniem zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

3.1. Usługi rynku pracy

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz.1100) podstawowymi usługami rynku pracy są: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz szkolenia.

Najważniejszą usługą rynku pracy jest pośrednictwo pracy, polegające w szczególności na pozyskiwaniu i upowszechnianiu ofert pracy. W ramach tej usługi pośrednicy pracy wzywają osoby bezrobotne w celu potwierdzenia przez nich gotowości do podjęcia zatrudnienia oraz uzyskania informacji o możliwościach zatrudnienia lub szkolenia, w tym poprzez m.in. przedstawienie propozycji odpowiedniego zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub ustalenia możliwości udzielenia innej formy pomocy przez Urząd. Miejsca pracy dzielą się na subsydiowane (m.in. staże, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne oraz refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy) i niesubsydiowane (nie objęte refundacją ze środków publicznych). Ilość ofert pracy, która wpłynęła do Powiatowego Urzędu Pracy Kościerzynie w poszczególnych latach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Oferty pracy zgłoszone przez pracodawców w latach 2016-2020 oraz w okresie I - IX 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

W latach 2016 – 2020 największą liczbę wolnych miejsc pracy będących w dyspozycji pośrednictwa pracy odnotowano w 2017 r. - 3.501, natomiast najmniejszą w 2020 r. – 1.858. W 2020 r. nastąpiły bardzo duże zmiany w gospodarce oraz na rynku pracy, które spowodowane były pojawieniem się i bardzo szybkim rozprzestrzenieniem wirusa SARS-Cov2. W porównaniu z rokiem poprzednim tj. 2019 liczba ofert zmniejszyła się o 730. W 2020 r. zaobserwowano również znaczny spadek ofert pracy niesubsydiowanej w porównaniu z rokiem poprzednim (w 2020 r. - 1244 oferty, w 2019 r. – 1857 ofert). W 2020 r. ogółem na oferty skierowano 802 osoby bezrobotne, spośród których 667 zostało zatrudnionych (83,2%). Dla porównania w roku 2019 osób tych skierowano 1.687 z czego 991 zostało zatrudnionych (58,7%). W okresie od I do IX 2021 r. liczba wolnych miejsc pracy w powiecie wynosiła 2.144, z czego 1609 ofert stanowiły oferty pracy niesubsydiowanej. W porównaniu do 2020 r. liczba ta wzrosła o 286 ofert.

W 2020 r. 1.543 osoby zostały wyrejestrowane z ewidencji Urzędu Pracy z powodu podjęcia pracy. Pracę niesubsydiowaną podjęło 1.181 osób, a subsydiowaną 362. W porównaniu z rokiem 2016 odsetek ogółu osób bezrobotnych podejmujących pracę subsydiowaną spadł o 3,2%. W okresie od I do IX 2021 r. pracę niesubsydiowaną podjęło 1040 osób.

Tabela 17. Osoby bezrobotne wyłączone z ewidencji PUP w Kościerzynie z tytułu podjęcia zatrudnienia w latach 2016-2020 oraz w okresie I - IX 2021 r.

Podjęcie pracy	Liczba osób bezrobotnych											
	2016		2017		2018		2019		2020		I-IX 2021 r.	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Subsydiowanej	632	26,7	721	32,3	546	28,2	395	22,1	362	23,5	254	19,6
Niesubsydiowanej	1739	73,3	1511	67,7	1390	71,8	1391	77,9	1181	76,5	1040	80,4
Ogółem	2371	100	2232	100	1936	100	1786	100	1543	100	1294	100

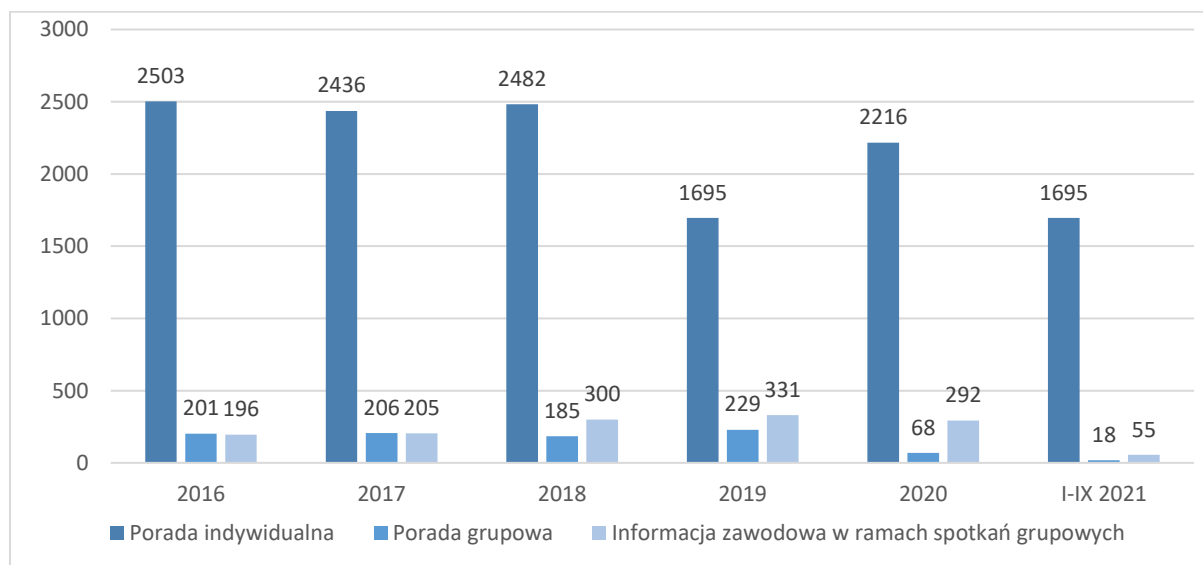
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Pośrednictwo pracy związane ze swobodnym przepływem pracowników może być również realizowane w ramach sieci EURES. EURES jest siecią współpracy publicznych służb zatrudnienia oraz innych uprawnionych organizacji, wspierająca aktywność w obszarze zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W latach 2016 – 2020 w ramach zadań EURES odbyto 1.021 kontaktów z osobami bezrobotnymi (794) i poszukującymi pracy (227), w tym: 553 w 2016 r., 186 w 2017 r., 151 w 2018 r., 98 w 2019 r. oraz 33 w 2020 r. Od I do IX 2021 r. odbyto 21 kontaktów.

Zmiany zachodzące na rynku pracy coraz częściej wymagają podejmowania nowych decyzji związanych np. ze zmianą zawodu czy podnoszeniem kwalifikacji. Wzrosła więc rola działań prowadzących do starannego planowania rozwoju zawodowego osób bezrobotnych. Wszelkiego rodzaju wybory dotyczące kształcenia lub wyboru zawodu wymagają coraz większej wiedzy o rynku pracy i rynku edukacyjnym. Potrzeby te wskazują na konieczność korzystania z usług poradnictwa

zawodowego tj. porad i informacji zawodowych. Poradnictwo zawodowe, informacja zawodowa polega na udzielaniu osobom bezrobotnym pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia lub kierunku szkolenia czy przekwalifikowania, a także uzyskaniu informacji o zawodach i rynku pracy. W analizowanym okresie (2016 – 2020) z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej skorzystało ogółem 13.545 osób. Spotkania odbywały się w formie indywidualnych i grupowych porad zawodowych, z których skorzystało 12.221 osób oraz grupowych informacji zawodowych, w których uczestniczyło 1.324 osób.

Wykres 9. Liczba osób korzystających z usług poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej w latach 2016 – 2020 oraz w okresie I - IX 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie kieruje swoje usługi do bezrobotnych mieszkańców powiatu kościerskiego. Najlepsze efekty daje podejście indywidualne, czyli zajęcie się każdą osobą odrębnie i z pełnym zaangażowaniem. Dzieje się tak w ramach Indywidualnego Planu Działania, będącego formą aktywizacji osób bezrobotnych. W latach 2016-2020 oraz w okresie od I do X 2021 r. Indywidualnym Planem Działania objętych zostało 16.854 osób. Sporządzając Indywidualny Plan Działania z osobą bezrobotną doradca zawodowy próbuje określić sytuację zawodową, doprecyzować kwalifikacje, predyspozycje i umiejętności oraz przybliżyć wymogi rynku pracy. Podczas rozmowy z osobą bezrobotną doradca inspiruje i motywuje do podejmowania działań oraz zachęca do korzystania z oferowanych przez urząd usług instrumentów. Zachęca również do uzupełnienia, nabycia lub zmiany kwalifikacji zawodowych posługując się informacją o zawodzie, szczegółową analizą zadań i dopasowaniem do posiadanych przez osobę predyspozycji oraz preferencji zawodowych. Ustala zakres zadań do samodzielnej realizacji i analizuje je podczas następnej rozmowy doradczej oraz pomaga w doborze instrumentu rynku pracy adekwatnego do potrzeb osoby.

Kluczowym zagadnieniem jest zapewnienie osobom bezrobotnym możliwości rozwoju poprzez szkolenia, które pozwalają na podjęcie pracy w zawodzie dostosowanym do możliwości zdrowotnych i zainteresowań z jednoczesnym uwzględnieniem potrzeb rynku pracy. Badając rozwój lokalnego rynku pracy można zaobserwować wciąż zmieniające się potrzeby, które stawiają zarówno przed pracującymi, jak i osobami bezrobotnymi stale to nowe i coraz większe wymagania. Szkolenia realizowane są w formie szkoleń grupowych, organizowanych w oparciu o plan szkoleń sporządzany na okres danego

roku oraz szkoleń indywidualnych, organizowanych na indywidualny wniosek bezrobotnego. W latach 2016 – 2020 na szkolenia skierowano ogółem 594 osoby, w tym 196 osób uczestniczyło w szkoleniach indywidualnych, a 398 osób w szkoleniach grupowych. 580 osób tj. 97,6 % ukończyło szkolenie, z kolei w okresie od I do IX 2021 r. na szkolenia skierowano 92 osoby. Szkolenia proponowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie osobom bezrobotnym mają na celu umożliwienie im uzyskania lub uzupełnienia umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Organizacja szkoleń jest konieczna chociażby ze względu na fakt, iż znaczna część zarejestrowanych bezrobotnych posiada wykształcenie zawodowe, gimnazjalne lub niższe. Szkolenia nie tylko zwiększają potencjał bezrobotnych, ale także ich szanse na wyjście z bezrobocia.

Poza podstawową usługą oferowaną przez tut. Urząd Pracy jaką są szkolenia dla osób bezrobotnych, z kształcenia ustawicznego w postaci szkoleń mogą również skorzystać pracodawcy mający siedzibę lub prowadzący działalność na terenie powiatu kościerskiego. Szkolenia te organizowane są w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) i skierowane są dla pracodawców i ich pracowników. Głównym celem KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Wsparciem ze środków KFS mogą zostać objęci przedsiębiorcy oraz ich pracownicy w zdefiniowanych przez Ministra właściwego ds. pracy oraz Radę Rynku Pracy priorytetach wydatkowania środków KFS na dany rok. W formułowaniu priorytetów wydatkowania środków KFS na rok 2021, tak jak w latach poprzednich kluczową rolę odegrała konieczność zapobiegania coraz bardziej widocznym na rynku pracy lukom kompetencyjnym, utrudniającym rekrutację pracowników w wielu dziedzinach działalności gospodarczej. Dlatego też wśród tzw. priorytetów Ministra na przestrzeni ostatnich lat, znalazły się m.in. niżej wymienione priorytety:

- wsparcie kształcenia ustawicznego w zawodach deficytowych;
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45 roku życia,;
- wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy, w tym także technologii i narzędzi cyfrowych;
- wsparcia kształcenia ustawicznego osób, które nie posiadają świadectwa ukończenia szkoły lub świadectwa dojrzałości

Dodatkowo w 2021 r. w formułowaniu priorytetów wydatkowania środków KFS uwzględniono także potrzeby szkoleniowe, które pojawiły się w sytuacji pandemii. W związku z powyższym ustanowiono nowe, dodatkowe priorytety tj.:

- wsparcie kształcenia ustawicznego osób zatrudnionych w firmach, które na skutek obostrzeń zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19, musiały ograniczyć swoją działalność;
- wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników służb medycznych, pracowników służb socjalnych, psychologów, terapeutów, pracowników domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych, prywatnych domów opieki oraz innych placówek dla seniorów/osób chorych/niepełnosprawnych, które bezpośrednio pracują z osobami chorymi na COVID-19 lub osobami z grupy ryzyka ciężkiego przebiegu tej choroby.

Wśród priorytetów Rady Rynku Pracy wsparcia można było udzielać m.in. w ramach priorytetów:

- wsparcie kształcenia ustawicznego osób dorosłych w nabywaniu kompetencji cyfrowych;
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności;
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób zatrudnionych u pracodawców, którzy w latach 2017-2019 nie korzystali ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego
- wsparcie kształcenia ustawicznego skierowane do pracodawców zatrudniających cudzoziemców – nowy priorytet obowiązujący od 2021 r.

Szczegółowe dane dotyczące limitów i wykorzystania podstawowych środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego oraz dodatkowych środków pozyskanych z Rezerwy Krajowego Funduszu Szkoleniowego, ilości podpisanych umów z lokalnymi przedsiębiorcami oraz liczby osób objętych wsparciem na przestrzeni lat 2016 – 2020 oraz w okresie od I do IX 2021 r. przedstawiono w tabeli nr 18.

Tabela 18. Dane dotyczące wydatkowania środków w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w latach 2016 – 2020 oraz w okresie I - IX 2021 r.

Lata	Limity środków (zł)		Wykorzystane środki (zł)		Liczba umów		Liczba osób objętych wsparciem	
	w tym:		w tym:		w tym:		w tym:	
	Podst. środki KFS	Rezerwa KFS	Podst. środki KFS	Rezerwa KFS	Podst. środki KFS	Rezerwa KFS	Podst. środki KFS	Rezerwa KFS
2016	293 900,00	-	293 882,49	-	47	-	413	-
2017	296 400,00	39 400,00	296 400,00	39 400,00	43	9	387	38
2018	157 100,00	23 800,00	157 088,00	23 720,00	42	8	379	15
2019	376 400,00	100 000,00	376 397,87	99 503,48	56	17	446	47
2020	364 000,00	162 100,00	363 728,00	162 100,00	49	20	263	49
I-IX 2021	496 600,00	136 860,00	487 013,63	91 862,00	70	11	312	25
Ogółem:	1 984 400,00	462 160,00	1 974 509,90	416 585,48	307	65	2 200	174

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

3.2. Programy i instrumenty rynku pracy

Instrumenty rynku pracy wspierają podstawowe usługi rynku pracy. W latach 2016 – 2020 oraz w okresie od 01.01.2021 r. do 30.09.2021 r. osoby bezrobotne, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie mogły skorzystać form aktywizacji zawodowej, przewidzianych ustawą z dnia 20 kwietnia 2014 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100) tj. m.in. staży, prac interwencyjnych, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, prac społecznie użytecznych czy środków finansowych na refundację kosztów wyposażenia stanowisk pracy. Szczegółową realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz liczbę osób bezrobotnych poddanych aktywizacji w latach 2016 – 2020 oraz w okresie od I do IX.2021 r. przedstawia tabela nr 19.

Staż to jedna z najpopularniejszych form aktywizacji zawodowych, oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie. Organizacja stażu daje przedsiębiorcy możliwość sprawdzenia kompetencji uczestnika przed jego zatrudnieniem, bez ponoszenia kosztów finansowych przyuczenia do pracy, natomiast osoba bezrobotna wykonując praktyczne obowiązki w środowisku pracy nabywa cenne doświadczenie zawodowe. Ponadto praktyka pokazuje, iż po zakończonym stażu wielu pracodawców decyduje się na kontynuowanie współpracy ze stażystami, dzięki czemu pracodawca zyskuje wyszkolonego i zaznajomionego ze specyfiką pracy danej firmy pracownika. W latach 2016 – 2020 oraz w okresie od I do IX 2021 r. Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie skierował 1.401 osób bezrobotnych do odbycia stażu.

Drugą najczęściej wybieraną przez pracodawców formą zatrudnienia subsydiowanego są prace interwencyjne. Prace interwencyjne mają na celu ułatwienie bezrobotnym powrót na rynek pracy. W ramach zawartych z pracodawcami umów o organizację prac interwencyjnych, Urząd refunduje pracodawcom część kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody i składki na ubezpieczenia społeczne przez okres 6-ciu lub 12-stu miesięcy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa po zakończeniu okresu refundacji pracodawca jest zobowiązany do utrzymania w zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego przez co najmniej 3 lub 6 kolejnych miesięcy. W analizowanym okresie w ramach prac interwencyjnych aż 1.174 osób zostało zatrudnionych przy wsparciu finansowym tut. Urzędu. Tego rodzaju działanie przynosi obustronne korzyści – pracodawca zmniejsza koszty związane z zatrudnieniem pracownika, a osoba bezrobotna ma w ten sposób większe szanse na znalezienie zatrudnienia.

Zupełnie inną, ale również bardzo popularną w powiecie formą aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych są prace społecznie użyteczne. Do wykonywania prac społecznie użytecznych kieruje się osoby bezrobotne wymagające szczególnego wsparcia – bez prawa do zasiłku i korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Prace te odbywają się na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy starostą a gminą, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, w organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej, bez nawiązywania stosunku pracy i wykonywane są w wymiarze 10 godzin tygodniowo. Celem prac społecznie użytecznych jest pobudzenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywności zawodowej i wzbudzenie motywacji do pracy. W badanym okresie zaktywizowano w ten sposób 975 osób.

Wielu przedsiębiorców korzysta również ze wsparcia w postaci refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to pomoc finansowa udzielana przez powiatowy urząd pracy w związku z wyposażeniem lub doposażeniem stanowiska pracy i zatrudnieniem na tym stanowisku skierowanego bezrobotnego lub skierowanego niepozostającego w zatrudnieniu lub niewykonującego innej pracy zarobkowej opiekuna osoby niepełnosprawnej przez okres 24 miesięcy. Pracodawca, który utworzy nowe miejsce pracy dla skierowanego bezrobotnego otrzymuje refundację w wysokości maksymalnie 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę. W analizowanym okresie, w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy 660 osób bezrobotnych podjęło pracę.

Ważnym instrumentem rozwoju gospodarczego powiatu kościerskiego jest wsparcie mieszkańców, którzy zamierzają rozpocząć własną działalność gospodarczą. W tym zakresie Powiatowy Urząd Pracy Kościerzynie przyznaje osobom bezrobotnym wsparcie finansowe w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej do 6-krotności wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Od 01.01.2016 r. do 30.09.2021 r. tut. Urząd pomógł rozpocząć działalność gospodarczą 514 mieszkańcom powiatu kościerskiego.

Kolejną usługą, z której w analizowanym okresie skorzystało 87 bezrobotnych zamieszkujących region kościerski są roboty publiczne. Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie do 6 lub 12 miesięcy przy wykonywaniu prac finansowanych lub dofinansowanych ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Celem zastosowania bonu na zasiedlenie jest wspieranie mobilności zawodowej młodych osób, które z racji posiadanych kwalifikacji mają ograniczone możliwości podjęcia pracy na lokalnym rynku zatrudnienia. W analizowanym okresie tut. Urząd sfinansował 44 bezrobotnym bon na zasiedlenie.

Do końca 2018 r. Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie realizował również program Wsparcie dla młodych (art. 150f ustawy), w ramach którego przedsiębiorcy mogli skorzystać z refundacji wynagrodzeń za bezrobotnych do 30 roku życia. Realizacja projektu zakończyła się z uwagi na zakończenie ustawowego finansowania z końcem 2018 r., jednak w ciągu 2 lat realizacji programu, aż

343 osoby podjęły zatrudnienie w ramach refundacji pracodawcy kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne bezrobotnych do 30 roku życia.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przewiduje również możliwość realizacji programów specjalnych, które starosta inicjuje samodzielnie lub we współpracy z innymi organami, organizacjami i podmiotami zajmującymi się problematyką rynku pracy oraz pracodawcami. Istotą programów specjalnych jest możliwość łączenia ustawowych usług i instrumentów rynku pracy ze specyficznymi elementami wspierającymi zatrudnienie oraz możliwość obejmowania każdego uczestnika programu kilkoma formami aktywizacji zawodowej, jeżeli sytuacja osoby wymaga niestandardowych rozwiązań. Podjęte w ramach programu specjalnego działania mają na celu dostosowanie posiadanych lub zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz wsparcie zagrożonych likwidacją lub istniejących i tworzonych miejsc pracy. Programy specjalne są narzędziem wsparcia dla osób, którym najtrudniej znaleźć i utrzymać pracę lub zaistnieć na rynku pracy. W badanym okresie, w powiecie kościerskim programy specjalne realizowano od 2016 r. do 2018 r., a działaniami w ramach ich realizacji objęto łącznie 661 osób bezrobotnych.

Dodatkową możliwością z jakiej mogą skorzystać bezrobotni mieszkańcy powiatu kościerskiego są programy regionalne. Inicjuje je Marszałek województwa, ale mogą być również inicjowane na wniosek starosty, wojewódzkiej rady rynku pracy albo wojewódzkiej rady dialogu społecznego. Program wdrażany jest na podstawie diagnozy sytuacji na rynku pracy, której dokonuje się na podstawie analiz i prognoz dotyczących w szczególności sytuacji bezrobotnych na wojewódzkim, powiatowym i gminnym rynku pracy, a także zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje na regionalnym rynku pracy oraz mobilności siły roboczej. Na przestrzeni analizowanych lat oraz w okresie od I do IX 2021r. w programach regionalnych udział wzięły 202 osoby bezrobotne

Tabela 19. Osoby bezrobotne korzystające z poszczególnych instrumentów rynku pracy w latach 2016-2020 oraz w okresie I – IX 2021 r.

Instrument	Instrumenty realizowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie w latach 2016 – 2020 oraz w okresie I – IX 2021 r.						Ogółem
	2016	2017	2018	2019	2020	I-IX 2021 r.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Bon szkoleniowy	0	1	2	0	0	0	3
Bon na zasiedlenie	8	24	4	0	5	3	44
Dodatek aktywizacyjny	71	90	75	83	71	35	425
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	115	113	116	60	69	41	514
Prace interwencyjne	223	199	200	233	180	139	1174
Prace społecznie użyteczne	226	193	155	133	127	141	975
Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	130	129	148	80	107	66	660
Refundacja wynagrodzeń za bezrobotnych do 30 r. ż.	129	214	0	0	0	0	343
Roboty publiczne	24	40	22	1	0	0	87
Staże	286	278	308	234	159	136	1401
Warsztaty psychologiczne + indywidualne rozmowy z psychologiem	168	260	230	0	0	0	658

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

3.3. **Zatrudnienie cudzoziemców.**

Głównym aktem prawnym regulującym materię podejmowania i wykonywania pracy przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej jest Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Przez cudzoziemców należy rozumieć obywateli państw Unii Europejskiej (UE), Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i Szwajcarii, jak i również państw trzecich. Obywatele krajów należących do UE oraz EOG i Szwajcarii korzystają ze szczególnego rodzaju uprawnienia – swobody przepływu pracowników, które oznacza, że mają prawo do m.in. poszukiwania w Polsce pracy oraz do jej podejmowania bez konieczności ubiegania się o zezwolenie na pracę. Swobodny przepływ pracowników jest istotnym elementem rozwoju krajowego i lokalnego rynku pracy, umożliwiającym pracownikom przenoszenie się do regionów, w których występują niedobory siły roboczej, lub w których jest więcej szans na zatrudnienie oraz ułatwiającym znalezienie przez większą liczbę osób miejsc pracy bardziej odpowiadających ich umiejętnościom, a także przewyżnianie niedoborów na rynku pracy. Pracodawcom zaś pozwala na rekrutowanie pracowników poza granicami jego kraju ojczystego.

W przypadku obywateli państw trzecich potencjalni pracownicy mają dużo bardziej ograniczony dostęp do krajowego i lokalnego rynku pracy, gdyż wiąże się do z uzyskaniem zezwoleń lub innych dokumentów niezbędnych do wykonywania legalnej pracy na terytorium RP. Nowelizacja Ustawy wprowadziła dodatkowe regulacje, które z dniem 1 stycznia 2018 roku rozbudowały dotychczasowy system dopuszczania cudzoziemców do polskiego rynku pracy, a zmiany objęły dotychczasowe przepisy dotyczące zezwoleń na pracę oraz wprowadzenie nowego typu zezwolenia, które dotyczy wykonywania przez cudzoziemców prac sezonowych. Wprowadzona została również nowa formuła oświadczenia – oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, która była wzorowana na dotychczas obowiązującej procedurze oświadczeniowej, jednakże z pewnymi modyfikacjami. Podsumowując, polskie prawo przewiduje kilka ścieżek legalizacji zatrudnienia, a od 2018 r. dokumenty legalizujące pracę cudzoziemców, wydawane przez urzędy pracy to oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy, zezwolenia i przedłużenia zezwoleń na pracę sezonową cudzoziemca oraz informacja starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotów powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom tzw. test rynku pracy. W dużej mierze procedura, którą wybierze pracodawca zatrudniający obcokrajowców zależy od kraju pochodzenia potencjalnego kandydata oraz okresu, na jaki przedsiębiorca powierzy wykonywanie cudzoziemcowi pracy.

Powierzenie pracy cudzoziemcowi na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy jest procedurą uproszczoną, nazywaną także "procedurą oświadczeniową". Pozwala ona obywatelowi jednego z 6 państw: Republiki Armenii, Republiki Białoruś, Republiki Gruzji, Republiki Mołdawii, Federacji Rosyjskiej i Ukrainy wykonywać pracę w Polsce przez 6 miesięcy w okresie 12 następujących po sobie miesięcy. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie, spośród wszystkich zgłoszonych do ewidencji oświadczeń (6.512), aż 6.117 rozpatrzono pozytywnie, z tego większość dotyczyła powierzenia wykonywania pracy obywatelom Ukrainy. Na przestrzeni analizowanych lat, najczęściej oświadczeń dotyczyło zatrudnienia: operatorów i monterów maszyn i urządzeń (w tym kierowców), przy pracach prostych, na stanowiskach robotników przemysłowych lub budowlanych oraz jako pracowników usług lub sprzedawców. Dominujące rodzaje zatrudnienia to zdecydowanie umowy zlecenia, w dalszym ciągu umowy o pracę oraz umowy o dzieło.

Praca sezonowa, to natomiast praca wykonywana przez okres nie dłuższy niż 9 miesięcy w roku kalendarzowym, w sektorach: rolnictwa, ogrodnictwa, turystyki oraz w ramach działalności uznanych za sezonowe. W latach 2018 – 2020, 28 pracodawców złożyło 92 wnioski o wydanie zezwolenia na pracę sezonową, z których wydano 54 zezwoleń na pracę sezonową.

Kolejnym dokumentem legalizującym pracę cudzoziemców wydawanym przez Urząd jest informacja starosty o lokalnym rynku pracy tj. informacja o możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotów powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom. Informacja ta jest jednym z niezbędnych dokumentów przy ubieganiu się o zezwolenie na pracę typu A (wydawane na okres do 3 lat przez wojewodów na wniosek pracodawcy). Pracodawca co do zasady musi uzyskać informację starosty o lokalnym rynku pracy, która potwierdza brak możliwości zrealizowania jego potrzeb kadrowych w oparciu o rejestry osób bezrobotnych i poszukujących pracy (tzw. test rynku pracy). Jednak w niektórych sytuacjach uzyskanie ww. informacji starosty nie jest wymagane, i tak od 1.07.2018 r. wojewoda wydaje zezwolenie na pracę bez konieczności przedstawienia informacji starosty w odniesieniu do 283 zawodów wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28.06.2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców. Od początku 2016 r. do końca 2020 r. do tut. Urzędu zgłoszonych zostało 1.839 ofert pracy przez 297 pracodawców występujących o opinię starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi. Przysłuchającą większość ofert, które zgłoszono do Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie stanowiły oferty pracy dla obywateli Ukrainy. Olbrzymia część wniosków pracodawców o wydanie zezwoleń na pracę dotyczyła chęci dłuższego zatrudnienia cudzoziemców, którzy wcześniej „sprawdzili się” u tych pracodawców jako pracownicy zatrudnieni przez krótki okres czasu na podstawie oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy bez uzyskania zezwolenia na pracę.

Analizując dane w tabeli nr 20 zaznaczyć należy, iż statystyki prowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie w zakresie zatrudniania cudzoziemców nie odzwierciedlają ich rzeczywistego wpływu na powiatowy rynek pracy, a wskazane wielkości należy traktować jedynie jako poglądowe. Spowodowane jest to rejestracją oświadczeń przez urząd powiązany z właściwością miejscową pracodawcy, a nie faktycznym miejscem wykonywania pracy przez cudzoziemca. Sytuacja ta powoduje, iż dokument wydawany jest przez urząd jednego powiatu, a praca może być wykonywana na terenie innego.

Zatrudnianie obywateli z krajów nienależących do Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii, pomimo wymogu posiadania obowiązkowych dokumentów legalizujących pracę cieszy się sporym zainteresowaniem pracodawców z terenu powiatu kościerskiego. Powierzenie pracy cudzoziemcom coraz częściej wiąże się z problemami pracodawców w pozyskaniu pracowników z lokalnego rynku pracy m.in. ze względu na zbyt niskie wynagrodzenie lub brak chęci w wykonywaniu prac prostych, nie wymagających wyższych kwalifikacji, dlatego też zatrudnianie cudzoziemców jest niezwykle istotne dla kościerskich pracodawców i całego rynku.

Tabela 20. Liczba zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie wniosków dotyczących legalizacji pracy cudzoziemców oraz Informacji starosty w latach 2016 - 2020

	Oświadczenia, w tym:			Zezwolenia na pracę sezonową, w tym:			Informacje starosty	
	Liczba pracodawców	Liczba oświadczeń	Rozpatrzone pozytywnie	Liczba pracodawców	Liczba wniosków	Rozpatrzone pozytywnie	Liczba pracodawców	Wakaty
2016	106	811	811	x	x	x	51	223
2017	141	2241	2241	x	x	x	82	464
2018	161	1673	1456	6	24	14	71	468
2019	135	991	929	12	37	30	54	379
2020	113	796	680	10	31	10	39	305
Ogółem	656	6512	6117	28	92	54	297	1839

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

3.4. Instrumenty wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej COVID-19

Rok 2020 był szczególnie z uwagi na światową pandemię wywołaną wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19, co miało także znamienne skutki dla rynku pracy, na którym skupiają się efekty najważniejszych zmian zachodzących w gospodarce jak i w życiu społecznym. W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej COVID-19. Priorytetem, poza ochroną zdrowia stała się ochrona miejsc pracy oraz umożliwienie firmom przeczekać najgorszych momentów, które mogły doprowadzić do ich upadłości. Aby złagodzić gospodarcze skutki kryzysu pandemicznego rząd przygotował i uchwalił pakiet pomocy, który składał się z sześciu Tarcz Antykryzysowych: 1.0, 2.0, 3.0, 4.0, 5.0 (Tarcza Turystyczna) i 6.0 (Tarcza Branżowa) oraz Tarczy Finansowej 1.0. Pomoc udzielana była za pośrednictwem różnych instytucji w tym m.in. przez powiatowe urzędy pracy. Wprowadzone przepisami prawa rozwiązania zobligowały powiatowe urzędy pracy do realizacji nowych instrumentów, których głównym celem była ochrona miejsc pracy oraz utrzymanie płynności finansowej przedsiębiorstw. Instrumenty powierzone do realizacji powiatowym urządům pracy w roku 2020 oraz roku 2021 to:

- dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców (art. 15zzb);
- dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcy – będącego osobą fizyczną – niezatrudniającego pracowników (art. 15zcc);
- pożyczka dla mikroprzedsiębiorców na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (art. 15zcd);
- pożyczka dla organizacji pozarządowych lub podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia przez nich działalności gospodarczej lub statutowej (art. 15zce);
- dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowej oraz podmiotu, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 15zce);
- dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne dla kościelnej osoby prawnej oraz jej jednostki organizacyjnej (art. 15zce²);
- dotacja na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla mikro i małych przedsiębiorców z określonych branż (art. 15zce⁴) – III edycje;
- dotacja na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikro i małych przedsiębiorców prowadzących sklepiki szkolne (art.15zce^{4a}).

W ramach wszystkich realizowanych instrumentów wsparcia w okresie od 01.04.2020 r. do 30.09.2021 r. do Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie wpłynęło łącznie 6.623 wniosków, z których to 5.833 rozpatrzono pozytywnie, a łączna kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła 37 521 163,23 zł.

W zależności od przyznanego wsparcia, przedsiębiorcy mogli otrzymaną pomoc przeznaczyć na koszty prowadzenia działalności gospodarczej bądź koszty wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne. Środki te były bezzwrotne, jeżeli przedsiębiorcy wywiązali się z warunków podpisanej umowy obejmującej prowadzenie działalności gospodarczej przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pożyczki lub do utrzymania w zatrudnieniu pracowników objętych umową przez okres dofinansowania (maksymalnie do 3 miesięcy).

Stan pandemii oraz w jego wyniku wprowadzone m.in. przepisy ustawy antykryzysowej postawiły przed tut. urządłem pracy bardzo trudne zadanie do wykonania. Do głównych problemów w realizacji

powierzonych urzędowi pracy ustawą zadań należy zaliczyć: dużą liczbę złożonych w bardzo krótkim czasie wniosków, z tego w większości stanowiły wnioski w formie papierowej, co wydłużało czas weryfikacji, także przez obowiązkową kwarantannę dokumentów, liczne błędy formalne i merytoryczne w złożonych wnioskach (m.in. brak podpisów, brak kompletu wymaganych dokumentów, niewypełnienie wszystkich wymaganych pól, nieprawidłowe wypełnienie danych, załączanie niewypełnionego kalkulatora), częste zmiany druków wniosków, umów oraz przepisów przez Ministerstwo ds. pracy, ogromna ilość wyjaśnień do przepisów specustawy wydawana przez Ministerstwo ds. pracy – niekiedy budzących wątpliwości co do zgodności z prawem oraz początkowo niedostosowany do obsługi nowych instrumentów system informatyczny (SYRIUSZ).

Celem tarcz było ustabilizowanie polskiej gospodarki oraz wzmocnienie impulsu inwestycyjnego. Bez wątpienia umożliwiły one przetrwanie wielu firmom oraz ochroniły liczne miejsca pracy, jednak brakuje badań pokazujących wpływ pandemii COVID-19 na działalność przedsiębiorstw w powiecie kościańskim, a jej długoterminowy wpływ na koniunkturę gospodarczą kraju, w tym również powiatu kościańskiego jest obecnie trudny do przewidzenia.

Tabela 21. Realizacja instrumentów wsparcia w ramach tarczy anty kryzysowej COVID-19 w latach 2020-2021

Nazwa instrumentu	Liczba zawartych umów			Wyplacona kwota w tys. zł		
	w 2020 r.	w 2021 r.	Razem	w 2020 r.	w 2021 r.	Razem
1	2	3	4	5	6	7
Umarzalna pożyczka dla mikroprzedsiębiorców (art. 15zzd)	3481	15	3496	17.393,7	75,0	17.468,7
Umarzalna pożyczka dla organizacji pozarządowych (art. 15zzda)	62	20	82	189,0	62,4	251,4
Dofinansowanie dla samozatrudnionych (art.15zzc)	644	94	738	3.589,8	451,4	4.041,2
Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników MŚP (art.15zzb)	345 (dla 2.165 pracowników)	51 (dla 396 pracowników)	396 (dla 2.561 pracowników)	8.625,0	1.455,8	10.080,8
Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników dla organizacji pozarządowych (art.15zze)	2	0	2	27,5	0,0	27,5
Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników dla kościelnych osób prawnych (art. 15zze ²)	3	0	3	72,6	0,0	72,6
Dotacja dla mikro i małych przedsiębiorców w ramach tarczy branżowej (art. 15zze ⁴) – I edycja	49	110	159	245,0	550,0	795,0
Dotacja dla mikro i małych przedsiębiorców w ramach tarczy branżowej (art. 15zze ⁴) – II edycja	-	136	136	-	680,0	680,0
Dotacja dla mikro i małych przedsiębiorców w ramach tarczy branżowej (art. 15zze ⁴) – III edycja	-	816	816	-	4.079,0	4.079,0
Dotacja dla mikro i małych przedsiębiorców prowadzących sklepiki szkolne (art. 15zze ^{4a})	-	5	5	-	25,0	25,0
Ogółem:	4.586	1.247	5.833	30.142,6	7.378,6	37.521,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Część II Program

4. Analiza SWOT lokalnego rynku pracy, wyzwania stojące przed rynkiem pracy.

Poniżej przedstawiona została analiza SWOT, która odnosi się do rynku pracy w powiecie kościerskim. Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych technik analitycznych, służących do oceny silnych i słabych stron danego podmiotu na tle szans i zagrożeń ze strony otoczenia. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter, czterech rozpatrywanych grup czynników: strengths – silne strony, weaknesses – słabości, opportunities – szanse, threats – zagrożenia. Analiza uwzględnia zarówno czynniki makroekonomiczne, jak i czynniki ściśle związane z popytem i podażą na pracę oraz ich dopasowaniem. Bierze przy tym pod uwagę także czynniki społeczne oraz kwestie związane z funkcjonowaniem Publicznych Służb Zatrudnienia. Analiza SWOT obejmuje identyfikację i klasyfikację czynników wewnętrznych (mocne i słabe strony) i zewnętrznych (szanse i zagrożenia) warunkujących rozwój obszaru objętego badaniem. Zderzenie ze sobą mocnych i słabych stron z szansami i zagrożeniami pozwala określić pozycję (potencjał) obszaru, a także możliwość osłabienia lub wzmocnienia siły oddziaływania tych czynników. Metoda analizy SWOT jest, w odniesieniu do planów o charakterze społecznym, najlepszym sposobem zidentyfikowania, sklasyfikowania, oceny i zdiagnozowania czynników wpływających na rozwój badanego obszaru i opracowania na tej podstawie najkorzystniejszej strategii.

Bazując na wiedzy i doświadczeniu pracowników PUP w Kościerzynie przygotowano cztery listy silnych i słabych stron lokalnego rynku pracy oraz szans i zagrożeń.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie korzystna sytuacja demograficzna powiatu. • Położenie przy drodze krajowej nr 20. • Korzystne warunki do rozwoju turystyki. • Duża liczba firm budowlanych i transportowych w powiecie. • Różnorodna i adekwatna do lokalnego rynku pracy oferta kształcenia zawodowego w powiecie. • Spadająca liczba bezrobotnych. • Szeroki wachlarz programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych realizowanych przez PUP w Kościerzynie. • Wzrastające znaczenie poradnictwa zawodowego na etapie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej. • Skuteczna realizacja przez PUP programów rynku pracy na rzecz przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niż demograficzny, a w konsekwencji kurczące się wolne zasoby pracy. • Duża emigracja zarobkowa. • Niedopasowanie wolnych zasobów pracy do potrzeb pracodawców. • Niski poziom wynagrodzeń w powiecie. • Duża liczba osób biernych zawodowo, zwłaszcza wśród kobiet. • Stosunkowo krótki sezon turystyczny. • Niska mobilność zawodowa i przestrzenna. • Utrudniony lub brak możliwości dojazdu do pracy przez część mieszkańców powiatu środkami transportu zbiorowego. • Przytłaczająca przewaga podmiotów działających jako mikroprzedsiębiorstwa – niewielka siła oddziaływania gospodarczego oraz brak możliwości tworzenia dużej liczby miejsc pracy. • Wysoki odsetek wśród osób bezrobotnych: kobiet, długotrwale bezrobotnych, osób z niskim poziomem wykształcenia.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Duży rynek dla usług budowlanych w obszarze metropolitalnym. • Obszar metropolitalny jako źródło dużego ruchu turystycznego, zwłaszcza weekendowego. • Planowane inwestycje drogowe i kolejowe poprawiające dostęp do Trójmiasta. • Otwarty rynek pracy państw członkowskich UE. • Zainteresowanie cudzoziemców pracą na terenie powiatu kościerskiego. • Rosnący popyt na siłę roboczą dający szansę na znalezienie lub zmianę pracy. • Aktywność mieszkańców w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej. • Możliwość pozyskiwania zagranicznych i krajowych funduszy pomocowych na rozwój społeczno-gospodarczy powiatu. • Zainteresowanie przedsiębiorców wolnymi terenami inwestycyjnymi. • Rozwój nowoczesnych metod pracy m.in. elastycznych form zatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne tendencje demograficzne (starzenie się społeczeństwa, emigracja). • Spowolnienie gospodarcze w UE i w kraju. • Niekorzystna polityka społeczna degradująca rolę pracy. • Ograniczanie środków unijnych. • Ograniczanie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych i wsparcie pracodawców. • Wzrost ukrytego bezrobocia i szarej strefy. • Brak zainteresowania dużych inwestorów powiatem kościerskim. • Brak dostatecznego wsparcia dla „młodych” przedsiębiorstw. • Częste zmiany w przepisach prawnych i ich niejednoznaczna interpretacja. • Konsekwencje gospodarcze pandemii COVID-19.

Kierunki rozwoju lokalnego rynku pracy powinny opierać się na silnych stronach i szansach, stanowiących fundament dla powiatu. Prawidłowe zdiagnozowanie słabych stron i zagrożeń daje z kolei możliwość podjęcia z wyprzedzeniem działań, których celem będzie zmniejszenie negatywnych skutków i osiągnięcie założonych celów strategicznych w zakresie rozwoju lokalnego rynku pracy.

Analiza SWOT została rozszerzona o wyzwania, przed którymi stoi w najbliższych latach kościerski rynek pracy. Interesariusze rynku pracy, w szczególności lokalni pracodawcy muszą lepiej radzić sobie z wieloma wyzwaniami m.in. procesem rekrutacji pracowników, utrzymaniem swoich pracowników, nieadekwatnością kwalifikacji zawodowych do potrzeb pracodawców lub poszukiwaniem pracowników spoza Polski. Kościerscy przedsiębiorcy muszą też znacząco poprawić produktywność pracy po to, żeby lepiej konkurować w zakresie wysokości wynagrodzeń z przedsiębiorcami spoza powiatu kościerskiego. Niezmiernie istotna z punktu widzenia pracodawców jest zarówno - stała poprawa jakości i struktury kształcenia zawodowego w powiecie, jak i promocja i wsparcie kształcenia ustawicznego mieszkańców w zakresie nabywania kwalifikacji zawodowych.

Istotna w aspekcie wyzwań jest także skuteczność rozwijającej się sieci poradnictwa zawodowego, której celem jest z jednej strony ukierunkowanie młodzieży w wyborze drogi zawodowej, z drugiej zaś – niwelowanie konsekwencji niewłaściwego wyboru zawodu poprzez pomoc w zmianie kwalifikacji. Olbrzymim wyzwaniem dla rynku pracy jest skuteczność działania różnych instytucji (PUP, ośrodki pomocy społecznej, gminy) w zakresie ograniczania zjawiska długotrwałego bezrobocia oraz promowania i wspierania aktywności zawodowej części osób biernych zawodowo.

Wyzwania dla rynku pracy

- Narastająca luka demograficzna, kurczenie się wolnych zasobów pracy, jako proces wymuszający w szerszej skali podejmowania pracy przez cudzoziemców na terenie powiatu kościerskiego. Integracja imigrantów ze społecznością lokalną.
- Konieczność szybszego wzrostu produktywności pracy w porównaniu do przedsiębiorców z innych powiatów.
- Promowanie i wspieranie kształcenia ustawicznego mieszkańców powiatu, zwłaszcza w zakresie nabywania, podwyższania lub zmiany kwalifikacji zawodowych.
- Skuteczne pozyskiwanie krajowych i zagranicznych funduszy na aktywizację zawodową mieszkańców powiatu oraz na rozwój przedsiębiorców.
- Poprawa jakości i struktury kształcenia zawodowego w powiecie.
- Rozwój systemu poradnictwa zawodowego w szkołach i instytucjach rynku pracy jako jeden z elementów skłaniających do podejmowania świadomych wyborów dotyczących przyszłości zawodowej.
- Ograniczenie długotrwałego bezrobocia m.in. poprzez współpracę instytucji rynku pracy z instytucjami pomocy społecznej.
- Promowanie i wspieranie aktywności zawodowej wśród części osób biernych zawodowo, zwłaszcza kobiet.

5. Cele i kierunki działań w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2022-2026 stanowi usystematyzowany zbiór działań do realizacji przez Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie przy ścisłej współpracy z instytucjami i organizacjami statutowo zajmującymi się problematyką rynku pracy oraz przy wsparciu samorządu terytorialnego. Wspólne realizowanie przedsięwzięć przyczynia się do szybszego i efektywniejszego osiągnięcia zamierzonych celów. Cele i działania programu są spójne z wytycznymi obecnie obowiązujących dokumentów krajowych, regionalnych oraz lokalnych. Realizacja i wykonanie zamierzonych celów i działań w najbliższej perspektywie będzie przede wszystkim zależeć od sytuacji prawnej oraz wysokości środków przeznaczonych na realizację statutowych działań wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia, które trafią do powiatu kościerskiego. Cała Europa stoi w obliczu dalekosiężnych reform, które na pewno będą mieć wpływ na politykę rynku pracy na poziomie europejskim, a tym samym krajowym jak i lokalnym. Gospodarka w dobie pandemii, transformacja energetyczna, niekorzystna sytuacja demograficzna są przedmiotem rozważań i wypracowywania mechanizmów, które z dużą dozą prawdopodobieństwa nie pozostaną bez wpływu na rynek pracy w najbliższej perspektywie i będą wymagać rewizji założeń.

Poniżej przedstawiono cele i zadania przewidziane do realizacji przez Powiat Kościerski i partnerów rynku pracy wyznaczone na najbliższe 5 lat.

Schemat 1. Cel główny i cele strategiczne Programu Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy dla powiatu kościerskiego na lata 2022-2026.

Cel strategiczny 1	Ograniczenie zjawiska bezrobocia i wzrost aktywności zawodowej mieszkańców powiatu kościerskiego.
---------------------------	--

Działania w ramach tego celu ukierunkowane będą na aktywizację zawodową osób zarejestrowanych, wsparcie grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, zapobieganie długotrwałemu bezrobociu i wykluczeniu społecznemu. Realizowane formy wsparcia obejmą m.in. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizację robót publicznych i inne subsydiowane formy. Realizacja zadań umożliwi osiągnięcie wyższego poziomu motywacji i zaangażowania osób bezrobotnych, w tym podopiecznych OPS. Cel ten zakłada także podjęcie zindywidualizowanych działań zmierzających do zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców powiatu kościerskiego.

Cel szczegółowy 1.1 Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców powiatu kościerskiego w tym osób bezrobotnych.

Działania:

- ✓ Zwiększanie dostępu do podstawowych usług rynku pracy tj. pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.
- ✓ Doskonalenie i podnoszenie efektywności usług pośrednictwa pracy.
- ✓ Promowanie pośrednictwa pracy wśród zainteresowanych podmiotów.
- ✓ Diagnozowanie indywidualnej sytuacji zawodowej osób bezrobotnych oraz dobór form wsparcia poprzez realizację Indywidualnych Planów Działania.

- ✓ Wsparcie mobilności mieszkańców powiatu m.in. poprzez pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES oraz bonu na zasiedlenie.
- ✓ Organizacja giełd i targów pracy.
- ✓ Doskonalenie metod nauki aktywnego poszukiwania pracy poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi.

Cel szczegółowy 1.2 Większa aktywność zawodowa osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (osób po 50 roku życia, długotrwale pozostających bez zatrudnienia oraz osób niepełnosprawnych).

Działania:

- ✓ Objęcie grupy szczególnego ryzyka (osób 50+, długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych) usługami poradnictwa zawodowego w celu ustalenia przyczyn pozostawania bez pracy.
- ✓ Upowszechnianie działań ułatwiających podjęcie zatrudnienia przez osoby bezrobotne będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.
- ✓ Właściwy dobór form wsparcia adekwatny do sytuacji i potrzeb osób bezrobotnych w szczególnej trudnej sytuacji na rynku pracy.
- ✓ Zapewnienie możliwości uzyskania indywidualnego wsparcia dla osób znacznie oddalonych od rynku pracy.

Cel szczegółowy 1.3 Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na aktywizację zawodową.

Działania:

- ✓ Opracowywanie wniosków i realizacja programów współfinansowanych/finansowanych ze środków krajowych, Unii Europejskiej, w tym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych źródeł międzynarodowych.
- ✓ Pozyskiwanie środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
- ✓ Współpraca z innymi instytucjami zewnętrznymi zajmującymi się pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych na aktywizację zawodową.

Cel strategiczny 2	Rozwój i promocja przedsiębiorczości
---------------------------	---

Cel ten wskazuje przede wszystkim na potrzebę kreowania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców powiatu. Kreatywność i przedsiębiorczość są szansą na rozwój lokalnej gospodarki, a co za tym idzie, również rynku pracy. Cel strategiczny ukierunkowany jest na dwie grupy docelowe: mieszkańców powiatu kościerskiego jako potencjalnych przedsiębiorców oraz pracodawców działających na rzecz rozwoju gospodarczego, tworzących nowe miejsca pracy i przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne.

Cel szczegółowy 2.1. Wspieranie podejmowania działalności gospodarczej.

Działania:

- ✓ Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia – warsztaty dla osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą, spotkania informacyjne dla młodzieży, promocja dobrych praktyk.
- ✓ Współpraca z innymi podmiotami wspierającymi samozatrudnienie.
- ✓ Popularyzacja wiedzy na temat zasad prowadzenia działalności gospodarczej oraz promocja postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców powiatu kościerskiego.
- ✓ Udzielenie wsparcia finansowego dla osób chcących realizować się poprzez samozatrudnienie w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Cel szczegółowy 2.2 Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach.

Działania:

- ✓ Promowanie tworzenia legalnych form zatrudnienia, w tym w ramach subsydiowanych form zatrudnienia.
- ✓ Informowanie bezrobotnych i pracodawców o aktualnych działaniach za pośrednictwem środków masowego przekazu.
- ✓ Sprawne załatwianie spraw pracodawców w zakresie zatrudnienia cudzoziemców.
- ✓ Dofinansowanie pracodawcom części kosztów wynagrodzeń, w tym w ramach prac interwencyjnych.
- ✓ Udzielanie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Cel strategiczny 3	Rozwój kształcenia zawodowego mieszkańców powiatu kościerskiego.
---------------------------	---

W ramach tego celu realizowane będą działania na rzecz rozwoju zasobów ludzkich poprzez podnoszenie umiejętności i kwalifikacji mieszkańców powiatu kościerskiego do potrzeb rynku pracy oraz działania na rzecz rozwoju potencjału zawodowego i zwiększania roli i znaczenia kształcenia ustawicznego. Działania będą miały wieloraki charakter: poprzez rozwój kształcenia zawodowego odpowiadającego potrzebom rynku, wzrost kompetencji osób pracujących u danego pracodawcy (np. działania w ramach KFS), a także aktywizujący - stosowany wobec osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Bezrobocie ma coraz wyraźniej charakter strukturalny związany z brakiem odpowiednich kompetencji (wiedzy, umiejętności) i motywacji. Najbardziej poszukiwane na rynku są osoby dobrze wykształcone oraz fachowcy z zawodem, od których wymagana jest dodatkowo duża mobilność zawodowa i posiadanie doświadczenia praktycznego.

Cel szczegółowy 3.1 Różnorodna i adekwatna do lokalnego rynku pracy oferta kształcenia zawodowego w powiecie.

Działania:

- ✓ Prowadzenie badań w szkołach podstawowych w zakresie wyboru dalszych kierunków kształcenia (zawodowych lub ogólnokształcącego).
- ✓ Badanie zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności zawodowe.

Cel szczegółowy 3.2 Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych na poziomie umożliwiającym zdobycie zatrudnienia.

Działania:

- ✓ Organizowanie staży zawodowych.
- ✓ Organizacja szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy zgodnych z bieżącymi potrzebami rynku pracy.

Cel szczegółowy 3.3 Rozwój kształcenia ustawicznego mieszkańców powiatu kościerskiego.

Działania:

- ✓ Podejmowanie inicjatyw prowadzących do wzrostu kwalifikacji osób zarejestrowanych i innych uprawnionych osób, a także upowszechnianie i promocja kształcenia ustawicznego m.in. poprzez: – organizowanie spotkań grupowych z osobami zarejestrowanymi i pracodawcami, organizowanie różnych form kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych.
- ✓ Inicjowanie i finansowanie kosztów kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Cel strategiczny 4	Efektywne instytucje rynku pracy
---------------------------	---

Zintegrowane działania na rzecz rozwoju lokalnego rynku pracy wymagają posiadania odpowiedniego zaplecza instytucjonalnego rynku pracy, jako realizatora polityki rynku pracy. Adresatami prowadzonych działań są z kolei wszystkie organizacje i instytucje działające w obszarze rynku pracy. Działania w ramach tego celu zorientowane są na poprawę instytucjonalnej obsługi rynku pracy poprzez m.in. promocję usług, podnoszenie jakości i skuteczności świadczonych usług, informację i wymianę informacji o rynku pracy, standaryzację procedur pracy, szkolenia i doskonalenie zawodowe pracowników. W ramach tego celu przedstawiono również zadania mające na celu budowę systemu wymiany informacji, uwag i wniosków pomiędzy różnymi partnerami dla zapewnienia efektywnej obsługi rynku pracy. Dialog społeczny i partnerstwo umożliwią wypracowanie zestawu instrumentów umożliwiających stopniowe dostosowywanie kwalifikacji zasobów ludzkich do oczekiwań rynku pracy oraz elastyczne reagowanie na procesy na nim występujące.

Cel szczegółowy 4.1 Lepsza jakość i dostępność usług świadczonych przez PUP w Kościerzynie.

Działania:

- ✓ Dostosowywanie struktury organizacyjnej PUP w Kościerzynie do obowiązujących uregulowań prawnych i potrzeb klientów.
- ✓ Rozwój nowoczesnych form komunikacji z klientami PUP. Umożliwienie składania wniosków w formie elektronicznej.
- ✓ Bieżąca aktualizacja informacji zawartych na stronie internetowej PUP w Kościerzynie oraz ulepszanie jej wizerunku.
- ✓ Rozwijanie systemu informacyjnego – Newsletter CAZ, ulotki informacyjne, plakaty, biuletyny.
- ✓ Poprawa infrastruktury Urzędu tj. oznakowania pomieszczeń, poprawa komunikacji dla osób niepełnosprawnych, wyposażenie biur).
- ✓ Wprowadzenie udoskonalonych procedur obsługi osób bezrobotnych na podstawie zidentyfikowanych dobrych praktyk stosowanych w innych instytucjach rynku pracy.
- ✓ Opracowywanie, wydawanie i rozpowszechnianie przez PUP informacji o usługach rynku pracy.
- ✓ Działania na rzecz wysokiej efektywności wykorzystania środków Funduszu Pracy.

Cel szczegółowy 4.2 Współpraca z partnerami rynku pracy, rozwój partnerstwa lokalnego.

Działania:

- ✓ Współpraca z Powiatową Radą Rynku Pracy jako organem opiniodawczo-doradczym.
- ✓ Współpraca z Centrum Integracji Społecznej, ośrodkami pomocy społecznej, Policją, Urzędem Skarbowym, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w zakresie zadań wykonywanych przez Urząd.
- ✓ Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Strażą Graniczną, Urzędem ds. Cudzoziemców i sądami w sprawie przestrzegania przepisów prawa pracy i legalnego zatrudnienia.
- ✓ Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, organami administracji rządowej i organizacjami pozarządowymi w celu promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu
- ✓ Wymiana doświadczeń, informacji, dobrych praktyk oraz współpraca z innymi instytucjami w zakresie rynku pracy .
- ✓ Organizowanie oraz udział w spotkaniach, konferencjach, seminariach i warsztatach dotyczących rynku pracy.
- ✓ Aktywne uczestnictwo PUP w podejmowanych inicjatywach organizowanych przez instytucje, otoczenia biznesu i samorządy w przedsięwzięciach na rzecz przedsiębiorczości.

- ✓ Doskonalenie modelu współpracy ze służbami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi, środowiskiem gospodarczym, instytucjami rynku pracy i innymi partnerami na rzecz ograniczania bezrobocia oraz problemów z nim związanych.
- ✓ Nawiązywanie kontaktów i współpracy partnerskiej z instytucjami pozyskującymi zewnętrzne środki finansowe na aktywizację zawodową osób bezrobotnych.
- ✓ Budowanie długotrwałych relacji z pracodawcami.

Cel szczegółowy 4.3 Wykwalifikowani i kompetentni pracownicy PUP w Kościerzynie.

Działania:

- ✓ Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych pracowników PUP w Kościerzynie w celu poprawy realizacji zadań poprzez organizację szkoleń wewnętrznych i delegowanie pracowników na realizowane szkolenia zewnętrzne.
- ✓ Podejmowanie przez pracowników PUP w Kościerzynie aktywności w zakresie doskonalenia wiedzy i umiejętności – udział w warsztatach, seminariach, sympojach i konferencjach.
- ✓ Doskonalenie przepływu informacji wewnętrznych pomiędzy pracownikami Urzędu w zakresie zmieniających przepisów prawnych oraz uzyskiwanymi informacjami zawartymi w systemach aktów prawnych oraz publikacjach prawnych.

6. Źródła finansowania

Realizacja celów i zadań Programu w dużej mierze uzależniona będzie od możliwości pozyskania odpowiednich środków finansowych. Znaczna część zadań zdefiniowanych w programie jest już w toku realizacji. Mieszczą się one i są wykonywane w ramach bieżącej działalności samorządów, instytucji rządowych oraz organizacji pozarządowych. Ograniczone środki finansowe jakimi dysponuje powiat kościerski powoduje, że duże nadzieje wiąże się ze środkami pochodzącymi z różnych pozabudżetowych źródeł, w których bardzo ważną rolę odgrywały będą środki funduszy Unii Europejskiej. Wysokość środków finansowych jakimi dysponował Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie na przełomie lat 2016-2020 przedstawiono w tabeli nr 22.

W horyzoncie czasowym niniejszego programu, zadania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy tak jak w latach ubiegłych, realizowane będą przy udziale środków:

- **Fundusz Pracy** – w poszczególnych latach wielkość środków Funduszu Pracy (FP) na realizację aktywnych programów rynku pracy w powiecie będzie uzależniona od wielkości limitów ustalonych przez Ministra właściwego do spraw pracy w oparciu o obowiązujące w danym okresie przepisy. Na zadania obligatoryjne, w tym na wypłatę zasiłków dla osób bezrobotnych, dodatków aktywizacyjnych środki FP będą angażowane do wysokości potrzeb.
- **Europejski Fundusz Społeczny** - działania na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy wspierane będą środkami EFS pozyskiwanymi przez Urząd w ramach projektów konkursowych lub pozakonkursowych realizowanych m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego i Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.
- **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** - wysokość środków PFRON na zadania realizowane przez Urząd dla zarejestrowanych osób niepełnosprawnych ustalana będzie przez Radę Powiatu każdego roku na podstawie zgłoszonych przez Urząd potrzeb. Zakłada się, że w poszczególnych latach Urząd będzie dysponował kwotami, które pozwolą zaspokoić potrzeby osób niepełnosprawnych.

- **Budżety samorządów i wkład prywatny pracodawców** - zakłada się, iż samorzady w możliwie szerokim zakresie będą włączać się w realizację programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu m.in. poprzez przeznaczenie funduszy własnych na dofinansowanie zatrudnienia osób bezrobotnych, organizację miejsc pracy i zabezpieczenie frontu prac do wykonania w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych oraz organizowanie i finansowanie prac społecznie użytecznych. Pracodawcy zaś w ramach środków własnych partycypować będą w kosztach tworzenia i utrzymania miejsc pracy.

Przy wydatkowaniu środków na aktywne programy rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie będzie kierował się obowiązkiem wynikającym z ustawy o finansach publicznych tj. wydatkując je w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Tabela 22. Wysokość środków w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie w latach 2016-2020.

Wysokość środków (w tys. zł)	Funduszu Pracy, w tym pozyskanych w ramach Programów Regionalnych i rezerwy Ministra	Europejskiego Funduszu Społecznego (z wkładem krajowym)	PFRON	Suma
2016	6 099,45	3 979,35	130,0	10 206,80
2017	5 943,228	5 040,674	133,997	11 117,899
2018	5 735,53	5 041,275	195,36	10 972,64
2019	1 954,873	3 332,627	229,134	5 516,634
2020	28 995,21 (w tym 26 754,97 na COVID-19)*	7 064,84 (w tym 3 387,65 na COVID-19)*	121,459	36 181,509 (w tym 30 142,62 na COVID-19)*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

*środki finansowe przeznaczone na wsparcie podmiotów gospodarczych poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19

7. Monitoring realizacji Programu

Prawidłowa realizacja programu będzie zagwarantowana przez właściwy monitoring. Działania monitorujące realizację celów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2022-2026 prowadzone będą przez pracowników zatrudnionych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie. Pracownicy na podstawie okresowych sprawozdań (w cyklu rocznym) będą badali postępy realizacji określonych w Programie celów poprzez weryfikację wskaźników przypisanych do poszczególnych celów szczegółowych i na tej podstawie będą rekomendować dokonywanie ewentualnych zmian i aktualizacji w Programie. Monitoring Programu ma szczególne znaczenie dla ogólnej oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu kościerskiego.

Wskaźniki ogólne monitorujące rynek pracy.

Wskaźniki ogólne odnoszą się do sytuacji na rynku pracy Polski, województwa pomorskiego oraz powiatu kościerskiego:

- **Ludność wg. ekonomicznych grup wieku.**
- **Przyrost naturalny.**
- **Migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały.**
- **Liczba pracujących.**
- **Poziom wynagrodzeń - przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto.**
- **Bezrobocie rejestrowane – stopa bezrobocia oraz liczba osób bezrobotnych.**

Tabela 23. Monitoring wskaźników realizacji celów Programu Przeciwdziałania Bezrobocia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy w powiecie kościerskim na lata 2022-2026.

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Wskaźniki
<p>Cel strategiczny 1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia i wzrost aktywności zawodowej mieszkańców powiatu kościerskiego.</p>	<p>Cel szczegółowy 1.1 Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców powiatu kościerskiego w tym osób bezrobotnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych usługą poradnictwa zawodowego. • Ilość indywidualnych porad zawodowych i informacji zawodowych. • Ilość grupowych porad zawodowych i informacji zawodowych. • Ilość sporządzonych Indywidualnych Planów Działania. • Ilość udzielonych informacji w ramach EURES na temat ofert pracy za granicą. • Liczba zorganizowanych giełd i targów pracy. • Ilość pozyskanych ofert pracy. • Ilość zatrudnionych w wyniku skierowań do pracy. • Procent zrealizowanych ofert pracy w stosunku do przyjętych ofert pracy.
	<p>Cel szczegółowy 1.2 Większa aktywność zawodowa osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (osób po 50 roku życia, długotrwale pozostających bez zatrudnienia oraz osób niepełnosprawnych).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy - osób po 50 roku życia, osób długotrwale bezrobotnych i osób niepełnosprawnych skierowanych na formy aktywizacji zawodowej. • Odsetek ww. osób bezrobotnych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy do ogółu bezrobotnych. • Odsetek osób będących w szczególnie trudnej sytuacji objętych aktywizacją zawodową do ogółu aktywizowanych bezrobotnych. • Liczba osób z ww. grup uczestniczących w zorganizowanych spotkaniach w ramach poradnictwa zawodowego.

	<p>Cel szczegółowy 1.3 Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na aktywizację zawodową.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość pozyskanych środków finansowych (z wyjątkiem środków przyznanych odgórnie). • Wskaźnik wykonania wydatków (kwoty wykonanych wydatków ogółem w stosunku do kwoty ogółem wynikającej z planu finansowego (ze wszystkimi zmianami). • Liczba programów/projektów realizowanych przez PUP w Kościerzynie. • Liczba osób uczestnicząca w programach/projektach.
<p>Cel strategiczny 2. Rozwój i promocja przedsiębiorczości.</p>	<p>Cel szczegółowy 2.1. Wspieranie podejmowania działalności gospodarczej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba warsztatów i spotkań informacyjnych nt. przedsiębiorczości dla osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą. • Liczba wydarzeń promujących postawy przedsiębiorcze zorganizowane przez PUP w Kościerzynie lub w których PUP brał udział. • Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, która podjęła samozatrudnienie w wyniku przyznania dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej.
	<p>Cel szczegółowy 2.2 Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydarzeń promujących tworzenie nowych miejsc pracy. • Liczba osób objętych zatrudnieniem w ramach prac interwencyjnych. • Liczba osób objętych zatrudnieniem w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. • Procent załatwionych w terminie spraw dotyczących cudzoziemców. • Procent złożonych oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi i wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową w formie elektronicznej.
<p>Cel strategiczny 3. Rozwój kształcenia zawodowego mieszkańców powiatu kościerskiego.</p>	<p>Cel szczegółowy 3.1 Różnorodna i adekwatna do lokalnego rynku pracy oferta kształcenia zawodowego w powiecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych badań na temat preferowanych kierunków kształcenia. • Wykaz zawodów deficytowych.
	<p>Cel szczegółowy 3.2 Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych na poziomie umożliwiającym zdobycie zatrudnienia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami. • Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych stażami zawodowymi. • Odsetek osób bezrobotnych i poszukujących pracy, które podjęły zatrudnienie, inną pracę zarobkową, samozatrudnienie w wyniku odbycia szkolenia lub stażu.

	<p>Cel szczegółowy 3.3 Rozwój kształcenia ustawicznego mieszkańców powiatu kościerskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość pozyskanych środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. • Procent wydatkowania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego. • Liczba pracowników / pracodawców powiatu kościerskiego, którzy otrzymali wsparcie w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
<p>Cel strategiczny 4. Efektywne instytucje rynku pracy</p>	<p>Cel szczegółowy 4.1 Lepsza jakość i dostępność usług świadczonych przez PUP w Kościerzynie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zagadnień (obszarów) obsługiwanych w formie elektronicznej. • Zrealizowane działania zwiększające jakość, dostępność i efektywność usług świadczonych przez PUP. • Liczba opracowanych przez PUP w Kościerzynie materiałów informacyjnych takich jak: Newsletter CAZ, ulotki informacyjne, plakaty, biuletyny, Informatory.
	<p>Cel szczegółowy 4.2 Współpraca z partnerami rynku pracy, rozwój partnerstwa lokalnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych posiedzeń Rady Rynku Pracy. • Liczba spotkań z pracodawcami. • Liczba nowo podpisanych umów partnerskich w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć na rzecz rynku pracy. • Liczba realizowanych w partnerstwie przedsięwzięć na rzecz rynku pracy.
	<p>Cel szczegółowy 4.3 Wykwalifikowani i kompetentni pracownicy PUP w Kościerzynie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba pracowników PUP biorących udział w szkoleniach, spotkaniach, seminariach, konferencjach i warsztatach. • Procent pozytywnych opinii pracowników PUP w odniesieniu do przepływu informacji pomiędzy komórkami Urzędu.

Opracowanie zrealizowane przez Annę Stanisławską na zlecenie i przy współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie.